

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

Opgericht door Kolonel
G. E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang.”

OOST EN WEST

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling. f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland „ 4.—
Afzonderlijke nummers „ 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje f 2.—
Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat. □
Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

Inhoud van dit nummer.

Uit de O.-I. Mail. — West-Indië. — De economische toestand van Suriname in 1910. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Een adres aan den Minister van Buitenl. Zaken. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Leestafel. — Mededeelingen. — Officieele Berichten.

Uit de O.-I. Mail.

In verschillende Indische bladen treffen wij het onderstaand schrijven, geteekend „Een Moeder” aan, dat wij in zijn geheel hier laten volgen:

Een stap achteruit.

„Onlangs las ik”, zoo schrijft de inzender, „in het Bat. Nieuwsblad (1e blad van Woensdag 12 April 11.), dat in een vergadering van de Vereeniging „Oost en West” de oprichting van opleidingscholen voor onvermogene jonge meisjes in Indië besproken was.

Men vraagt zich in Nederland af, welke weg er kan en moet worden ingeslagen om de Indo-meisjes tot goede huismoeders te vormen, en op welke wijze er vruchtbaar te arbeiden valt voor de regeneratie van het Indo-europeesche element in de koloniën... en terzelfder tijd bereiken ons hier geruchten om- trent het voornemen der regeering tot opheffing der tweede klasse meisjesscholen.

Ik kon het niet gelooven, dat een dergelijke opheffing op het programma zou staan, en ben daarom op kondschap uit geweest bij iemand, van wien ik veronderstel juiste inlichtingen te hebben gekregen.

En het bleek heusch geen gerucht te zijn! Hoe is het mogelijk, dat het indische gouvernement, in plaats van over te gaan tot een uitbreiding en een aanvulling van het reeds bestaande voor het min-vermogene Indomeisje, haar ontnemt wat ze had.

Heeft de regeering er nu werkelijk in het geheel geen rekening mee gehouden, dat vrijwel de éénige gelegenheid voor de Indo-meisjes in de binnenlanden om met een Europeesche vrouw in aanraking te komen en onder haar beschavenden invloed te geraken, te vinden is op de tweede klasse meisjesscholen?

Ik meende natuurlijk dadelijk, dat de opheffing dier inrichtingen dan zeker haar oorzaak vond in het kwijnende bestaan, dat de meeste tweede klasse meisjesscholen leiden, maar hoe groot was mijn verbazing te vernemen, dat juist bij verscheidene dier scholen een geleidelijke bloei geconstateerd kon worden.

Drie van die meisjesscholen zijn o.a. in de laatste jaren tot eerste klasse scholen gemaakt, en naar ik hoor zijn er nog een paar, die er nu voor in aanmerking komen.

Dan was zeker een flinke bezuiniging gebiedend noodzakelijk, en moet hierin de oorzaak dier onzalige opheffing worden gezocht?

Maar ook het antwoord daarop gaf me weinig bevrediging: Die maatregel toch zou, naar het oordeel van dien iemand, slechts een zeer geringe bezuiniging tengevolge kunnen hebben, die zeer zeker niet opwoog tegen de groote offers, welke er voor moesten worden gebracht.

Nu, dat de offers groot zijn, daarmee ga ik volkomen accoord, al kan ik niet beoordeelen, of de

motieven, die leidden tot het vragen dier offers, het genomen besluit alleszins wettigen.

Ik kan dan ook niet nalaten als moeder een woord van protest te laten hooren tegen dit besluit, dat zoovele Indo-meisjes, zoovele kinderen van gemengd ras, voor wie de aanraking met de Europeesche vrouw haast onontbeerlijk genoemd kan worden, berooft van een wat intiemeren omgang met haar onderwijzeres, vooral in den tijd van 12 tot 16 à 17 jaar.

Wat zou er voor de moeders veel te juichen zijn geweest, als de regeering plannen had beraamd tot uitbreiding der tweede klasse meisjesscholen.

Als men het Indo-meisje, in plaats van haar terug te dringen naar de gemengde school, eens van regeeringswege, door uitbreiding der bestaande tweede klasse meisjesscholen, de gelegenheid had geboden haar vorming tot a.s. huismoeder beter te kunnen volbrengen dan thans nog het geval is? Als men door herhalingslessen en vervolgcursussen, met ruime toevoeging van vakken als nuttige handwerken, hygiëne-leer (daar mag hier in de Indo-huishoudens heusch wel wat meer begrip van worden bijgebracht) en dergelijke haar schooltijd eens had trachten te verlengen (en haar huwelijk te verlaten)? Dan zou m.i. hiermee zeer zeker gewerkt zijn aan de regeneratie van het indo-europeesche element.

Wat mij het meest getroffen heeft, is de groote geheimzinnigheid, waarmede deze plannen beraamd en volvoerd zijn, en toen ik daarover bij mijn deskundige mijn verwondering te kennen gaf, vertelde deze mij, dat dit wellicht te wijten is aan het heftig protest, dat zich in 1905 deed hooren, toen eveneens plannen tot opheffing der tweede klasse meisjesscholen bekend werden.

Ik vraag me naar aanleiding van deze mededeeling ernstig af:

Zou het wààr zijn, dat thans met opzet het publiek, de belanghebbenden, buiten deze aangelegenheid zijn gehouden, om te voorkomen, dat de publieke opinie zich even krachtig als in 1905 tegen deze maatregelen uit?

Zou werkelijk de groote geheimzinnigheid, waarmede de plannen op het departement zijn voorbereid, te verklaren zijn aan de hand der geschiedenis, en heeft men het thans maar veiliger gevonden, elk woord van protest te smoren door ons allen voor een fait accompli te plaatsen?

Ik weet niet, of het einde van dit cursusjaar reeds de opheffing van één of meer der tweede klasse meisjesscholen zal brengen. Alléén weet ik, dat die opheffing geleidelijk zal geschieden. In dat plan van geleidelijkheid schuilt althans nog eenige kracht voor het protest van hen, die in de éérste plaats het oog gericht houden op de belangen van het indo-europeesche meisje.

Nog behoeft het niet te laat te zijn de publieke opinie aan het woord te laten komen.

Nóg is het tijd te protesteeren tegen de opheffing dier meisjesscholen, die m.i. voor de opvoeding onzer Indo-meisjes, in het binnenland vooral, onontbeerlijk zijn.

Nóg kan een woord van protest op den door de regeering gedane „stap achteruit” zijn nut hebben.

Wie, die het goed meent met onze Indo-meisjes, laat mede haar (zijn) stem hooren?

Een Moeder.

Indische havenplannen. Prof. A. G. Lamminga polemiseert in de „Ingenieur” over de nieuwe havenplannen van de groote Indische handelsplaatsen. Hij schrijft:

.....dat de voordeelen, die de ontwerpers der Soerabaja-havenplannen daarvan verwachten door besparing aan los- en laadloon en op ligdagen en scheepsvrachten en die door hen geraamd zijn op 1.5 miljoen gulden per jaar, grootendeels illusoir zullen blijken te zijn, maar dat de lasten hooger zullen worden dan de 8½ ton door dr. Kraus in zijn rede in het Kon. Inst. v. Ing. vermeld. Men zal van Soerabaja, dat nu ten rechte de reputatie heeft van te zijn een goedkoop haven, door de nieuwe havenwerken een duurere haven maken. Ik herhaal, wat ik op de vergadering reeds zeide: het bewijs, dat de goederen goedkoper tot consument zullen komen, wat ten slotte van alle handelshavens toch de voornaamste bedoeling is, is niet geleverd.

En dan vervolgt hij:

„Het vorenstaande meende ik nog te moeten toevoegen aan hetgeen door mij werd gesproken op de Instituutvergadering van 23 December 1910. Ik heb ook hiermede niet bedoeld oppositie te voeren tegen het plan der heeren Kraus en De Jongh, omdat het m.i. beter was, dat in de reeds zoo lange jaren aanhangige zaak een beslissing werd genomen, dan dat de strijd van inzichten eindeloos zou worden voortgezet. Maar ik heb willen trachten aan te toonen, dat de meening der voorstanders van een verbeterde douanehaven met verbetering der Kali Mas, en met behoud van volledig gebruik der prachtige Soerabaja'sche reede op goede gronden ruste. Van den aanleg van havenwerken, in den geest als voor Soerabaja zijn ontworpen, ben ik zeker een voorstander waar er behoefte aan bestaat, zooals b.v. te Makassar en Tandjong Priok; maar die behoefte bestaat m.i. te Soerabaja niet.”

Al te mooi om waar te zijn! Mataram heeft met eenige verbazing gezien, dat er in het Malangsche dagelijks tienduizenden ratten worden gedood!

Het blad gelooft daar blijkbaar niet bijzonder veel van en brengt in herinnering, dat tijdens eene kolossale rattenplaag geen behoorlijke controle meer uitgeoefend kon worden en er een nieuwe nijverheid ontstond, aan het hoofd waarvan stonden de: „Toekangs bikin ekor tikoets”, dat waren de inlanders, die uit een gedroogde karbouwenhuid erg kunstig rattenstaarten konden snijden, welke in bosjes met echte rattenstaarten er om heen gebonden, werden ingeleverd. Natuurlijk met goedvinden van de inl. ambtenaren, die even bevreesd waren voor straf of ontslag als tuk op de in uitzicht gestelde belooning.

H. B. S. voor Chineezers. Onder goeude Chineezers is eene beweging gaande om gelden bijeen te brengen tot het stichten eener inrichting van Middelbaar Onderwijs, welke te Buitenzorg zou worden gevestigd.

De Vorsten van Soembawa te Soerabaja. Van daar schrijft men aan het N. v. d. D.:

„Zooals den lezer bekend zal zijn, bevinden zich reeds eenige dagen hier vier Radja's van Soembawa met hun volgelingen, (mannen en vrouwen) onder geleide van den 1en luitenant der Infanterie Streiff, civiel gezaghebber, die bekend is met de taal en de gebruiken van de bewoners van Soembawa,

en vroeger daar een paar jaren in garnizoen is geweest.

Die vorsten gaven aan de Regeering hun verlangens te kennen om een bezoek te brengen aan Soerabaja, niet alleen om de merkwaardigheden van die plaats en omstreken te bezichtigen, maar ook om zich op de hoogte te stellen van landbouw-aanlegenheden, voornamelijk om na te gaan, hoe de padicuituur op Java wordt gedreven.

De Regeering verzocht derhalve den Resident van Soerabaja om bedoelde vorsten in de gelegenheid te stellen de afdelingen van zijn gewest te bezoeken en hun voorts alle gewenschte inlichtingen te verschaffen; toen zij bij hun komst alhier hun opwachting bij den Resident maakten, werd hun dan ook alle medewerking van bestuurswege toegezegd.

De Vorsten zijn hier zeer bescheiden, zelfs nederig, gehuisvest en voeren weinig staatsie. Ik geloof niet, dat zij bijzonder machtig of rijk zijn, de handel in paarden schijnt hun voornaamste bron van inkomsten te zijn.

De vorsten keeren 8 Mei a.s. terug naar hun ngorij en willen in Augustus a.s. weer hier zijn voor de pasar malam.

Het is echter twijfelachtig, of die zal kunnen doorgaan, nu de cholera weer het hoofd begint op te steken, terwijl ook deze vester door pest bedreigd wordt.

Niet veel animo. Voor den nieuwen cursus der Opvoedingsschool voor Inlandsche Rechtskundigen hebben zich tot nu toe slechts zes kandidaten aangemeld. Wel blijft de aangifte opengesteld tot 1 Mei a.s., doch veel animo om tot Inlandsch Rechtskundige te worden opgeleid, schijnt er niet te bestaan.

Het is inderdaad om moedeloos te worden. Daar schept de Regeering een uitnemende gelegenheid om tegen vergoeding van een uiterst gering schoolgeld opgeleid te worden tot een eervolle positie in de Inlandsche magistratuur, en de kandidaten blijven verre. Wat wil men dan toch in de Inlandsche wereld? Stel eens, dat een dergelijke school in Nederland geopend werd, dan zou men wat anders zien!

Toch maar afgeven op de Regeering, die „niets“ doet? 't Is inderdaad treurig! zegt het „Onderwijs.“

WEST-INDIË.

SURINAME.

Vermoedelijk door het uitvallen van een der bacoveboten Paramaribo-New-York, is er in de week eindigende 20 Mei geen mail uit Suriname ontvangen.

Een van de gevolgen van de mislukking der bacove-cultuur doet zich reeds gevoelen in de mailverbindingsen. Aan de wekelijksche mail uit Suriname schijnt reeds een einde gekomen, wat zeer te betreuren is.

De N. R. Ct. van 20 Mei, Avondblad D, publiceert het volgende draadbericht van haar corresp. te Paramaribo: „De United Fruit Comp. heeft besloten geen Congobacoven op te kooplen.“

Hierbij geeft het blad dit commentaar:

„Na het bekende Kamer-votum, waarbij overeenkomstig het voorstel van den Minister van Koloniën besloten is, verderen directen steun aan de planters te onthouden ten behoeve van de bacove-cultuur voor export, besloot de United Fruit Comp. te Boston om na voldoende onderzoek ten opzichte van de marktwaardigheid van grootere hoeveelheden van de Congo-bacove, zelf voorschotten te verstrekken voor de cultuur van deze soort. Op grond van proefnemingen met kleine hoeveelheden Congobacove geloofde de Fruit Comp. aan de verkoopbaarheid van deze soort. Trouwens was deze maatschappij inderijd bereid zich contractueel te verbinden om de Congosoort tot denzelfden prijs op te kooplen als de Gros Michel.“

Nu de gelegenheid haar geboden werd, besloot de Fruit Comp. echter om, alvorens zelve de cultuur te financieren, eerst een paar groote verscheppingen van Congo-bacoven te doen plaats hebben om op de hoogte te komen van de verkoopbaarheid dezer soort.

Blijkens het thans door ons ontvangen draadbericht heeft de United Fruit Comp. na die proefnemingen besloten de Congo-bacoven niet op te kooplen.“

Dat dit besluit van de Fruit Comp. in Suriname een patriek zal hebben veroorzaakt valt niet te betwijfelen. De Gros Michel-bacove sterft uit door de Panamaziekte, de Congo-bacove is niet gewild op de Amerikaanse markt. Wat nu?

Opmerkelijk is het, dat de Fruit Company inderijd bereid was, zich contractueel te verbinden, om de Congosoort tot denzelfden prijs op te kooplen als de Gros Michel.

In het nummer van 5 Januari 1911 van dit weekblad werd, naar aanleiding van de hier te lande genomen beslissing omtrent de bacove-cultuur, deze opmerking gemaakt: „In de economische geschiedenis der kolonie is het thans een uiterst kritiek moment. Met spanning wachten allen, die in het land belangstellen, den loop van zaken in de naaste toekomst af.“

In Suriname had men toen zijn hoop gevestigd op de Congo-varieteit. Nu ook die hoop vervlogen is, is het moeilijk te voorspellen, welke richting men zal moeten uitgaan.

Die onder deze omstandigheden het bestuur over de kolonie aanvaardt, geeft blijk van buitengewonen durf.

Voor de zwaar beproefde kolonie is het te hopen, dat de durf vergezeld ga van groote kunde en meer dan gewoon doorzicht.

De uit Nederland gezonden commissie, die er nu spoedig zal aankomen, vindt hare taak niet weinig verzaard door de beslissing van de Fruit Comp.

Gelukt het haar niettemin, met prijsgeving van de bacovencultuur, een weg uit het moeras te vinden, dan zal dit dubbele waardeering verdienen. Men verlieze toch niet uit het oog, dat, bij voortzetting der bacovencultuur met geldelijken steun van de Fruit Company, dit machtige handelslichaam in de kolonie meer invloed zoude verkrijgen dan wenschelijk geacht kan worden, hetzij de cultuur voor de planters winstgevend bleek, hetzij het tegendeel het geval ware en de landbouwondernemingen hare verplichtingen tegenover de Fruit Company niet konden voldoen met al de gevolgen van dien.

Wil men de bacovencultuur, waarin reeds zooveel geld is gestoken, voortzetten, dan rijst de vraag, of door selectie de Gros Michel niet immuun is te maken voor de Panama-ziekte, aangenomen, dat er te midden van de zieke planten wel enkele zullen gevonden worden, die gezond zijn gebleven, en die plantmateriaal kunnen leveren. Een groot, wellicht een onoverkomelijk bezwaar hierbij is, dat het proces zeer langzaam is en een grooten factor van onzekerheid behoudt.

De N. R. Ct. van 23 Mei (Avondblad D) geeft een draadbericht van haren correspondent te Paramaribo, meldende dat de United Fruit Comp. de beslissing omtrent het opkooplen der Congo-bacoven alsnog heeft uitgesteld tot 30 Juni.

Bij Kon. besluit van 18 dezer is benoemd tot buitengewoon lid van den raad van bestuur der kolonie Suriname, C. A. J. Struycken de Royssancour, waarnemend administrateur van financiën aldaar.

De Economische toestand van SURINAME in 1910.

In het jaarverslag van de Surinaamsche Bank over 1910 wordt o.m. een overzicht gegeven van den economischen toestand van Suriname, dat wij hieronder laten volgen.

Algemeen Overzicht. In den handel kwam in 1910 over het algemeen niet veel verbetering. Dezelfde misstanden, welke wij in ons vorig verslag aangaven, bleven ook in 1910 bestaan. Het wekt dikwijls de grootste verwondering hoe vele firma's in Europa en Noord-Amerika voortgaan aan minder soliede personen groote hoeveelheden goederen te zenden op langen betaaltermijn, zonder eerst onderzoek naar die firma's te hebben ingesteld. De nadeelige gevolgen blijven dan niet alleen voor de credietgevers niet uit, maar de goede kooplieden in de kolonie lijden er ook onder, doordat oneerlijke concurrentie ontstaat. De betrekkingen tusschen de soliede winkeliers in de kolonie en Nederlandsche huizen zouden zeer kunnen worden uitgebreid.

De immigratie van Chinese winkeliers in de kolonie blijft voortduren ten nadeele van den inheemsen winkeliersstand, zoodat deze zich onlangs tot het Koloniaal Bestuur heeft gewend om maatregelen te nemen tot beperking van dien intocht.

Naar de opbrengst van de koloniale geldmiddelen te oordeelen — aan invoerrechten werd b.v. p.l.m. f 100.000.— meer ontvangen dan in 1909 — was de economische toestand der kolonie in 1910 iets beter dan in 1909. Dit viel ook op te merken bij de kleine burgerij, die, vooral op het laatst van het jaar over

GEBROEDERS DOMHOFF.

HOFKLEEDERMAKERS v. Z.K.H. DEN PRINS DER NEDERL.

Parkstr. 8, DEN HAAG, Tel. 3092

Gala-Costuums. — Uniformen. — Rij- en
:: Automobiël-Kleding. — Pelterijen. ::

Dames Wandel-, Rij- en Automobiëlkleeding.

MARTINUS NIJHOFF

's-GRAVENHAGE - LANGE VOORHOUT 9.

LEVERING VAN ALLE BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN.
ZENDT GAARNE CATALOGI, ENZ. OP AANVRAGE.

GEREGELDE ZENDINGEN NAAR OOST- EN WEST-INDIË
— AAN LEESGEZELSCHAPPEN EN PARTICULIEREN. —

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP

Maatschappij tot Exploitatie van Onroerende Goederen
„MOOI NEDERLAND“,

gevestigd te 's-Gravenhage, Koningin Emmakade 107,

exploiteert uitsluitend fraai en gezond gelegen terreinen in Nederland, o.a. het Villa-Park „Berg en Dal“ (Sterrenberg en Keteldal), Gemeente UBERGEN.

Gelegen aan de beide groote wegen Nijmegen-Kleef, 80 Meter boven 't water, zuivere zandbodem, fraai en afwisselend houtgewas, schoone vergezichten, geregelde tramverbindingen, ruime en gemakkelijke verkeerswegen. *Ontworpen Electriche Bergtram doot het geheele terrein.*

Terreinen van alle afmetingen te bevragen aan het Kantoor der Vennootschap en bij den Heer A. CREMERS te Berg en Dal (bij Nijmegen).

Adverteert in DIT Blad.

PERRY & Co

20 Hoogstraat.

SPORTARTIKELN.

C. HOYNG,

SPIJSTRAAT 20/22 - DEN HAAG.
Amsterdam - Utrecht.

▼ ▲ ▼

Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

▼ ▲ ▼

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.

PRIJSCOURANT GRATIS.

TOKO-BAHROE, Interc. Tel. 4796.

VAN KINSBERGENSTRAAT 126, DEN HAAG.

Dagelijksch groote verscheidenheid VERSCH.

SAMBALLANS, die niet opwerken of beschimmelen.

DIRECTE AANVOER UIT NEDERLANDSCH-INDIË.
W. BARNAS & DIEMERS, - Importeurs.

meer geldmiddelen beschikte dan in vorige jaren. Voor een groot deel zal dit het gevolg zijn van de gunstige financiële resultaten, die de balata-industrie in 1910 opleverde, terwijl ook de resultaten van de verschillende cultures van stapelproducten beter waren dan in 1909.

In den loop van het jaar werd in de kolonie een Kamer van Koophandel en Fabrieken opgericht, waarvan de leden door den Gouverneur benoemd worden. Dit college, geroepen om de belangen van den handel te behartigen en den Gouverneur van advies te dienen, zal nog moeten toonen meerdere levensvatbaarheid te bezitten dan eene vorige Kamer, een twintigtal jaren geleden met hetzelfde doel in het leven geroepen.

oven. Schreven wij in het vorig verslag, dat volgens het oordeel van deskundigen er gegronde verwachting bestaat, dat men de ondervonden moeilijkheden te boven zou komen door den aanplant van eene nieuwe soort: de Congobacoven en dat het verkrijgen van gunstige resultaten slechts een kwestie van tijd zou blijken, door onvoorzien omstandigheden, van den wil van planters en hoedanigheid van het plantmateriaal onafhankelijk, waren de vooruitzichten voor de cultuur op het einde van 1910 zeer donker.

De Congo-bacoven bleken tegen de Panamaziekte bestand te zijn. Slechts een zeer gering aantal planten, onder de ongunstigste omstandigheden geplant in zieke velden en bemest met deelen van zieke planten, werd aangetast, waardoor in September plotseling eene zooals later bleek ongemotiveerde vrees, zoowel in de kolonie als hier te lande, ontstond omtrent de met die soort te verwachten resultaten.

Andere vijanden van de cultuur deden zich weinig gelden. De weersgesteldheid was niet ongunstig; de regen gelijkmatig over het jaar verdeeld; langdurige droogte kwam niet voor, evenmin als hevige rukwinden. De Surinaamsche of „dikke pooten“ ziekte richtte slechts weinig schade aan. Ook de bijen brachten minder beschadiging aan dan in 1909 en het transport gaf in het geheel geen moeilijkheden.

De groei der Congo's was uitstekend; de bossen zijn zwaar en geschikt voor verscheping. Het wortelgestel schijnt zwakker dan bij de Gros Michel, maar daar de stam minder hoog is, is stutten eenvoudiger.

Er was natuurlijk niet dadelijk voldoende plantmateriaal van de Congo's om de Gros Michel-productie te vervangen, zoodat de productie voor den export sterk afnam in den loop van het jaar. Maar alle verwachtingen waren gunstig voor de toekomst; binnenkort zou voldoende Congo-plantmateriaal aanwezig zijn en de Congo's zouden in de plaats van de Gros-Michel geleverd worden, toen in het laatste van 1910 door de Regeering in Nederland het besluit werd genomen om het verstrekken van voorschotten te staken. De uit Suriname ontvangen voorstellen hadden te weinig vasten grondslag en de op nadere gegevens gegronde berekeningen van de te behalen winsten schenen in vergelijking met de uitgaven te gering, dan dat de Regeering verdere verschaffing van de benodigde gelden met hare verantwoordelijkheid meende te kunnen dekken.

Op het einde van het jaar kwam deze tijding als een verpletterende slag in de Kolonie en men verkeerde aldaar geheel in het onzekere wat nu van den bestaanden chaos zou terecht komen, omdat zeer vele plantages door de bacoven-cultuur diep bij het Gouvernement in de schuld staken en geen kapitaal hadden om zelfstandig voort te gaan of zich van die schuld los te maken. Doorgaan met de cultuur scheen voor de planters toch nog de beste kans te bieden en daarom werden middelen beraamd om aan kapitaal te komen, toen eenmaal bleek, dat de Regeering haar genomen beslissing zou handhaven.

Of de Fruit Company zou helpend moeten optreden of wel een Nederlandsche Cultuur Bank zou opgericht dienen te worden.

Zooals bij het schrijven van dit verslag reeds bekend is, heeft de Fruit Cy. zich bereid verklaard om onder zekere voorwaarden de noodige voorschotten te verschaffen, zoodra van Gouvernementswege in den loop van 1911 de financiële steun zal ophouden.

Cacao. De stand der cacao was over het algemeen in 1910 iets gunstiger dan in 1909. De productie was 20.425 balen van 100 KG. tegen 18.972 balen in 1909. Daarvan waren 8.426 balen afkomstig van de gronden der zoogenaamd kleine landbouwers, die in 1909 7.520 balen produceerden, eene vermeerdering, welke bijna uitsluitend het gevolg was van uitbreiding der cultuur. Bij de productie der plantages is een groot deel van de vermeerdering het gevolg van den inkap der cacao-boomen. Proefondervindelijk is gebleken, dat de inkap verrassende resultaten oplevert. Voorzover de plantage-directeuren daarvoor de noodige fondsen kunnen verkrijgen, gaan zij tot bedoelden zwaren inkap over, of wel zij kappen de boomen niet zoo sterk in, verwijderen de zieke deelen en bespuiten het overblijvende met kopersulfaat, een middel, dat de boomen niet zoo aanpakt en dus niet zoo lang zonder productie laat, maar dat nog te kort in werking is om reeds voldoende te kunnen worden beoordeeld. Een prachtig bewijs voor het gunstige resultaat der inkapmethode levert de plantage Sannas's daal. Deze plantage, die 1/40 deel van de met cacao beplante uitgestrektheid van alle plantages omvat, bracht in 1910 1/16 van het totale product op. Wel komen krulloten en versteende vruchten nog

voor, maar bij geregeld onderhoud schijnt men de ziekte in bedwang te kunnen houden.

Het is jammer, dat vele plantages niet het benodigde geld kunnen verkrijgen om eenigen tijd na den inkap zonder product te kunnen voortwerken. Reeds in het eerste productiejaar na den inkap zijn de inkomsten over het algemeen voldoende om het onderhoud te dekken.

De gemiddelde prijs van de cacao te Amsterdam bedroeg 64 cts. per kilogram.

Koffie. In 1910 werden verschillende nieuwe terreinen met koffie beplant, o.a. tusschen de bacoven, terwijl koffie op rubber en cacao voor heeft, dat de werden aangevuld. In Suriname kunnen van de Liberia-koffie de gunstigste resultaten verwacht worden; de groei laat niets te wenschen over, de oogsten zijn zeer voldoende; de marktprijzen zijn hoog (aan het einde van 1910 meer dan f 0.70 per Kgr.) terwijl koffie op rubber en cacao voor heeft, dat de aanplant eerder in productie komt.

De Cultuurtuin verschafte zaad van eene nieuwe, uit Java ingevoerde koffiesoort, Coffea Canephora; enkele boomen dezer soort in den Cultuurtuin op kleigrond geplant, maken een zeer gunstigen indruk wat productiviteit betreft. Ook Coffea Robusta, eveneens uit Java ingevoerd, gaf goede resultaten op zandgrond en werd aan eenige plantages uitgedeeld.

Suiker. De totale suikerproductie was gedurende het jaar 1910 12.015.243 Kgr., ongeveer een miljoen Kgr. meer dan in 1909.

De weersgesteldheid was zeer bevorderlijk voor den groei van het riet; eene langdurige droogte in het voorjaar gaf den bodem voldoende gelegenheid, om uit te zuren, zoodat het gewas ten volle profijt trok van den later gevallen regen. Te betreuren was het echter, dat in de maanden Augustus tot December de regens bleven aanhouden, zoodat het riet door bleef groeien en niet aanrijpte. Het suikergehalte bleef onder die omstandigheden onder het normale.

De markt was voor den afgelopen oogst nog vrij gunstig; aan het einde van het jaar 1910 daalde de suikerprijs echter sterk.

Verbeteren de suikerprijzen weder, dan zijn vele factoren aanwezig om het bedrijf winstgevend te maken; vooral goedkoop transport, waar het over water geschiedt en buitengewone geschiktheid van den bodem voor rietcultuur. Op verschillende plantages komen velden voor, die reeds meer dan 30 jaar met riet beplant zijn en die zonder bemesting nog steeds een opbrengst van ongeveer 2½ ton suiker per akker geven.

Van de plantaardige parasieten uit andere landen komt hier in den regel geen enkele in groot aantal voor; dierlijke parasieten doen aan het riet meer schade. Gedurende 1910 was er minder schade dan gewoonlijk.

De rum-fabricatie die nog op eenige ondernemingen plaats vindt, geeft weinig bevredigende resultaten. De geheele productie bedroeg 890.000 Liter.

Rubber. In 1910 werden een groot aantal akkers met Hevea Brasiliensis beplant; zoowel het Departement van den Landbouw als particulieren voerden een groot aantal zaden van Ceylon in, waarvan tusschen 35 en 60 pCt. ontkiemden. Ook de kolonie begint reeds zaad te produceeren, zoodat over een of twee jaren, waarschijnlijk invoer uit Ceylon overbodig zal zijn.

In 1910 werden reeds 200.000 plantjes uit inlandsch zaad verkregen. De bodem en het klimaat van Suriname schijnen geschikt voor hevea te zijn; de stand der boomen is, vergeleken bij dien in andere landen, zeer voldoende. Het merendeel der aanwezige plantsoenen bestaat uit 1- en 2-jarige boomen, slechts enkele velden met 5 of meerjarige boomen komen voor, die tapbaar zijn.

De rubber werd op de markt over het algemeen goed beoordeeld; de prijzen wisselden af van f 3.50 tot f 3.90 per ½ Kgr., terwijl op dat oogenblik de standaardkwaliteit „fine hard“ Para f 4.05 opbracht.

De voor de plantages in Oost-Azië zoo gevaarlijke ziekten werden hier nog niet waargenomen; wel komen een paar bladziekten voor, maar deze hebben tot nu toe geen ernstig karakter aangenomen. Naast Hevea werd op enkele plantages Castilloa aangekweekt, doch slechts in kleine hoeveelheden. Over de productie is nog zeer weinig te zeggen; de eerste tapping gaf tamelijk bevredigende resultaten.

Sinaasappelen. Meer en meer wordt de aanplant van sinaasappelen ter hand genomen. Reeds in 1910 werd een aantal akkers in cultuur gebracht en vermoedelijk zal in 1911 nog meer uitbreiding hieraan gegeven worden. Op een viertal plantages worden reeds eenigszins regelde aanplantingen gevonden. Ongetwijfeld zal het verbouwen van sinaasappelen, als bijcultuur, op verschillende plantages goede resultaten kunnen opleveren. In 1910 bestonden de proefzendingen uit 128½ kist, bevattende 11.800 vruchten; de gemiddelde opbrengst per vrucht was, na aftrek van alle onkosten 2½—3 cent. Door zorg-

N.V. BERLITZ-SCHOOL Mij.

welbekend bij allen die met verloop in Nederland vertooven.
Noordeinde alleen 42^B, boven Maison KRUL.
Telefoon 6318.

TALEN: DUIJSCH, ENGELSCH, FRANSCH, ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.

door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.

Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op het juiste adres Noordeinde 42b. boven maison Krul.

Exploitatie-Maatschappij

PARKEN „GROOT-HAESEBROEK“ en „OUD-WASSENAAR“.

Kantoren { WILLEM DE ZWIJGERLAAN 3, Den Haag, Telefoon SCHEV. 621.
„KLEIN-HAESEBROEK“, Wassenaar, „ HAAG 419.

Wie het geheele jaar door genieten wil van prachtige natuur en heerlijke lucht,

Wie lage belasting wil betalen en toch van het stadsleven wil genieten,

Wie rust verlangt na zijn werk

Die bouwt op „OUD-WASSENAAR“ of „GROOT-HAESEBROEK“.

Grond tegen lage prijzen, zuivere zandbodem en drinkwater, electriciteit voor kracht en licht aanwezig.

Uitmunten d ingericht HOTEL „KASTEEL OUD-WASSENAAR“.

Gedurende de zomermaanden thee- en diner-concert.

Uitstekende keuken, wijnen van bekende huizen.

Geregeld AUTO-DIENST op Den Haag, gemakkelijke verbinding met Rotterdam.

Inlichtingen te Kantoren der Maatschappij of bij de Architecten der Mpij. Z. HOEK en J. TH. WOUTERS, Waldeck-Pyramontkade 133, Den Haag, Telef. Haag 2608.

Opggericht

1840.

Pianohandel.

Hofleverancier.

Tel. 3689.

Hoofdvertegenwoordiger:

Kastner
AutoPiano's.

Schiedmayer.
Ritmüller. Rachals.
Dörner.

ELECTR. PIANO's „VIRTUOS“.

ABONNEMENTEN OP ONZE NOTEN-ROLLEN-
BIBLIOTHEEK WORDEN DAGELIJKS AFGESLOTEN.

Verhuren van Piano's en Vleugels door 't geheele land.

C. F. VAN DER DOES,

L. Houtstraat 9. Telef. 3689. DEN HAAG.

Heineken's Glazenwasscherij

STOOM JALOEZIEËN- en
ROLLUIKENFABRIEK. :-

v. Geschilderde
Fabriek GORDIJNEN
in meer dan 500 dessins. □ □ □

„Klenus“ Stofzuig-
machine.

:-: HOF- EN RIJKSLEVERANCIERS, :-:

□ 'S-GRAVENHAGE. □

:-: KETTINGSTRAAT No. 6. :-:

TELEFOON 2478.

vuldige verpakking zal het aantal vruchten, dat bedorven aankomt, nog verminderd kunnen worden.

Rijst. De rijstcultuur ging in 1910 weder vooruit. De productie bedroeg in het geheel 1,993,869 Kgr. en overtrof die van het jaar tevoren met 31,599 Kgr.

Over het algemeen werkte het weder mede; vooral de natte maand Juni was zeer bevorderlijk voor de rijstcultuur. Afhankelijkheid van regenval blijft natuurlijk steeds een bezwaar, zoolang er geen vloeibare velden zijn.

De van Java ingevoerde rijstsoorten blijken zeer in trek te zijn, vooral ook, omdat zij bestand zijn tegen de hier voorkomende „roest.” Deze ziekte richtte onder de inlandsche soorten vrij groote verwoestingen aan, terwijl velden, met Javaansche rijst beplant, in de besmette streken niet aangetast werden.

Kokosnoten. Deze cultuur wordt alleen in de districten Coronie en Nickerie op eenigszins groote schaal uitgeoefend. De kokosnoten worden voor een groot deel naar de stad vervoerd, alwaar zij gereed afrek vinden, vooral onder de Javaansche immigranten. De prijs wisselt tusschen 5 en 6 cent, doch is niet zelden zelfs hooger. Het product, dat niet naar de stad wordt verzonden, dient voornamelijk voor de oliebereiding. De olie vindt steeds een goede markt te Paramaribo. De pulp, die bij de bereiding der olie overblijft, wordt voor varkensvoer gebruikt. Uitbreiding van de kokosnootcultuur is in Coronie uiterst moeielijk door de slechte loozingstoestanden, tengevolge waarvan slechts de hoogere terreinen beplant kunnen worden.

In 1910 bedroeg de productie 893,305 noten, tegen 767,855 in 1909.

Goud. Spraken wij in een vorig verslag van eene herleving der belangstelling, veel resultaten heeft deze niet gegeven.

De goudbaggermolen, die in den loop van het jaar het werk begon op Guyana-Goudplacer gaf niet dat succes, dat men er van verwachtte.

Ook de hydraulische installatie van de Dutch Guyana Concessions Ltd., thans overgegaan aan de Surinam Gold Concessions Ltd., die, in den loop van het jaar weder aan het werk was gesteld, toen er een klein kapitaal was gevonden, om met exploitatie door te gaan, gaf niet veel en toen dit kleine kapitaal verbruikt was, moest de exploitatie, in afwachting van het vinden van nieuwe fondsen, weder stop gezet worden.

Op het placer L. & F. de Jong werd door onderhuurders met „sluice” en „longtom” eene hoeveelheid van 49.60 K.G. verkregen, terwijl door 'n syndicaat, dat het placer in optie heeft bij het blootleggen der kwartsriffen een proef werd genomen met kwartsmolens, die uit eenige kwarts 2139/100 gr. goud hebben opgeleverd. Verder werden ruim twee ton goudhoudend kwarts naar Engeland gezonden, om aldaar te worden onderzocht. Men is overtuigd van den grooten rijkdom van het placer, doch voor een goede exploitatie is veel kapitaal noodig.

De Maatschappij Sarakreek schijnt in het jaar 1910 met enig succes gewerkt te hebben; de productie bedroeg ruim 70 Kgr. goud.

De Compagnie des Mines d'Or gaf iets minder goudopbrengst dan het jaar tevoren. Men tracht daar nu door aanplanting van hevea een samengaan van boschbouw en goudexploitatie toe te passen. In het bosch werd op het placer reeds veel hevea gevonden, welke tapbaar was.

De totale productie bedroeg volgens de officiële gegevens 1.081.476 Kgr. of ongeveer 52 Kgr. minder dan in 1909.

De uitvoer bedroeg met inbegrip van 205.735 Kgr. uit Fransch Guyana, eerst ingevoerd in de kolonie, 1.261.262 Kgr.

Balata. De balata is voor de kolonie langzamerhand een zeer belangrijk uitvoerproduct geworden. Dank zij de hooge prijzen, die voor balata besteed werden, breidde de exploitatie zich meer en meer uit en werd in 1910 eene hoeveelheid van 893 ton geproduceerd, tegen resp. 454 en 628 ton in de jaren 1907 en 1909.

Als gevolg hiervan vloeiden concessiegelden en rechten op de verkregen balata zeer ruim in de koloniale kas en brachten deze een aanzienlijke bate voor de kolonie. De bolletrieboomen, die de balata opleveren, worden echter dikwijls zoo zwaar getapt dat zij er onder bezwijken en op die wijze wordt de hen geslacht die de gouden eieren legt. Door de tegenwoordig in gebruik zijnde klimtoestellen toch, is het mogelijk de boomen tot aanzienlijke hoogte te beklimmen, zoodat het tappen over veel grootere oppervlakte van den boom geschiedt dan vroeger.

De balata-inzameling zal allengs met meer bezwaren gepaard gaan, omdat men steeds dieper in het binnenland moet doordringen, wat den kostprijs aanmerkelijk zal verhoogen. Deze industrie blijft evenals de goud-industrie eene zeer speculatieve, daar

men van allerlei omstandigheden als het seizoen en het vinden van goede vertrouwde werkkrachten, enz., afhankelijk blijft en voorafgaande exploratie nooit voldoende zekerheid kan geven, dat op de uitgestrekte concessie eene voldoende hoeveelheid bolletrieboomen zal worden gevonden.

Houtkap. De in 1909 opgerichte Surinaamsche Bosch-Exploitatie Maatschappij zond in het begin van 1910 haren Directeur naar de kolonie om daar het bedrijf in te richten. Na een langdurig en grondig onderzoek werd een complex terreinen aange troffen dat een voldoende voorraad goed, voor uitvoer geschikt hout zou opleveren.

Met eigen exploitatie op groote schaal werd in 1910 nog gewacht tot eene nadere beslissing van het bestuur in Nederland.

Inmiddels werd voor uitvoer geschikt hout aangekocht, ook van de koloniale houtvesterij en naar Nederland verscheept. In totaal werd door genoemde maatschappij naar Europa verscheept 1041 vierk. M. hardhout en 55.782 Kgr. letterhout.

Ook verschillende in de kolonie gevestigde firma's voerden hout in kleinere hoeveelheden uit. Het Surinaamsche hout, dat vele uitstekende eigenschappen bezit, is nog te weinig bekend in Europa om in groote hoeveelheden te worden gevraagd.

Uitvoer en Invoer. Uitgevoerd werd:

	1910	1909
Suiker	9,818,231 Kgr.	9,370,215 Kgr.
Rum of dram	576,860 L.	573,109 L.
Cacao	2,042,524 Kgr.	1,897,182 Kgr.
Koffie	162,002 "	183,849 "
*Balata	892,626 "	628,447 "
*Goud	1,055,527 Gr.	1,120,526 Gr.
Bacoven	654,162 bossen	646,016 bossen.

* Daarenboven werd uitgevoerd, afkomstig van Cayenne, 72 Kgr. Balata en 205,735,05 Gr. goud. De totale waarde van den uitvoer was f 8,343,447.— en die van den invoer, met inbegrip van Gouvernementsgoederen „ 7,423,698.—

VARIA.

Een sollicitatie-brief.

In de Mak. Crt. kwam dezer dagen een advertentie voor, waarin een nieuwe president werd gevraagd voor de sociëteit te Makassar! (Alleen in Indië mogelijk).

De Makass. Crt. plaatst een der op die annonce ingekomen sollicitatiebrieven. Deze luidt:

Mares, Balle Balle, 13 April 1911.

WelEdelgeb. Heer.

Motto Ruiter.

Na aanlijding van gisteren van UEd. advertentie gelezen hebbende in de krant van Makassar, ben ik zoo vrijpostig mijzelf voor de betrekking van president van de gezellige sociëteit aan te recomanderen, daar ik vermeen ik alzins in bemerkning kan komen vanwege mijner techniek en danserigheid marsurka, ploneise skots, franseise poelka en als walsen fisafersa. Ik zij genegen op proef te werken echter wenscht dochter geld betaalt. Voors is nij vrij van sterke wateren en heel mooie papiere ter zijner spozitie, ook kan hij altijd dienstnemen overwegende hij zij buiten betrekkingloos en ik trek huur van een huis per maand zoodat veel solaris geen nootzaak.

Speel ook al gietaar en harmonieka.

Hopende UEd. op mijn sollicitatie goedgunstig beschikke mag en hij met een wellustig antwoord ver eer moge worden.

Teeken ik hiermede vol hoogachting.

Hoogachtend.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Winst en verlies van den Javaanschen landbouwer. Onder dit hoofd geeft de tweede secretaris van het afdeelingbestuur der Jong Javaansche Vereeniging „Boedi Oetomo” te Patjitan, de heer Padmo di Hardjo, in het orgaan der Vereeniging, eene beschouwing ten beste, in het belang van den Javaanschen landbouwer.

Hij begint in dat opstel te herinneren aan den ouden tijd, toen volgens de geschiedenis de Vorsten van Demak, Padjang, Mataram, Karta-Soera enz., onderling steeds in twist met elkander leefden en die tengevolge vele oorlogen, waaronder belangrijke voerden, waarin duizenden Javanen het leven lieten.

Bovendien teisterden ook toenmaals zware ziekten het land, die telkens vele menschenoffers eischten.

Onder die omstandigheden nam het zielental des tijds weinig toe en was er nimmer gebrek aan gron-

Speciale inrichting tot het vervaardigen van OVERHEMDEN en ONDERGOEDEREN, naar maat of volgens model.

G. Lörker

DEN HAAG, Hoogstraat 32-32a.

Wormbonbons „Kenha” Uitstekend en lekker smakend middel tegen wormen. Regelt op de gemakkelijkste en meest pijnlooze manier den stoelgang. Het is een smakeloos, onschadelijk, plantaardig middel en vooral aan te bevelen voor lijdende aan darmen.

Stoomlevertraan-Emulsie Aangenamste en gemakkelijkst verteerbare vorm der levertraan.

Quina-Laroche en QUINA-LAROCHE FERRUGINEUX. Tegen zwakte, gebrek aan eetlust, koorts, etc.; de laatste vooral tegen bier-zucht en bloedgebrek.

Eikel-Cacao Beste dagelijksche drank voor kinderen, zwakke en klierachtige gestellen; tevens geneesmiddel bij stoornissen der spijsverteringsorganen.

Melksuiker Chemisch zuiver; speciaal voor kindervoeding.

Peptovine Versterkingsmiddel bij onvoldoende spijsvertering, bevattende peptonen, welke direct in het bloed opgenomen worden.

Tamarinde-Bonbons Laxeerende vruchtenpastilles in confituurvorm.

Asthma-Sigaretten Geven onmiddellijke verlichting bij aanvallen van asthma. Ruim 30 jaren succes.

Salmiak-Pastilles De beste huismiddelen tegen hoest,

Bloemen-Pastilles en heesheid en keelpijn.

Mentha-Pastilles No. 2 met viooltjes-aroma.

KRAPELIEN & HOLM, Apothekers - Hofleveranciers, Zeist.

MAISON DRGUOT

DEN HAAG

LANGE HOUTSTRAAT 7 en 2. TELEF. 753.

GROOTSTE INRICHTING

TOT COMPLETE MEUBILEERING

BEHANGERIJ - STOFFEERDERIJ - EIGEN

MEUBELFABRIEK - ANTIQUITEITEN EN

KUNSTVOORWERPEN.

BERLIJN.

HOTEL HOF VON HOLLAND,
LOUISENSTRASSE 38.

HET EERSTE EN EENIG HOLLANDSCH HOTEL IN BERLIJN.

Kamers met 1 Bed van Mark 2 af, met 2 Bedden van Mark 4 af.

5 min. van BAHNHOF FRIEDRICHSTRASSE.

3 " " UNTER DEN LINDEN.

Minzaam aanbevelend, J. VAN VEELLEN.

NEDERLANDSCH-INDISCH
ADMINISTRATIE-KANTOOR EN HULPBANK.
's-Gravenhage — Kortenaerkade 7.

CRED'ET- en BANKZAKEN,
LEVENS- en BRAND-VERZEKERINGEN.
ADMINISTRATIËN.

ONZE KUNST

Geïllustreerd Maandschift voor Beeldende Kunst.

HOOFDREDACTEUR: DR. P. BUSCHMANN JR.

Inhoud van No. 12, December 1910:

Joh. Cohen Gosschalk: F. Hart Nibbrig. — J. O. Kronig: De schilder Mancadan. — Kunstberichten, uit Antwerpen, Haarlem, Leiden, enz. — Van der Stappen. — Boeken en Tijdschriften.

PLATEN: 1 reproductie van het portret van F. Hart Nibbrig, door Joh. Cohen Gosschalk. — 11 reproducties naar werken van F. Hart Nibbrig. — 4 reproducties naar werken van J. Mancadan.

Omslag- en tekst-ers ring van G. W. DIJSSSELHOF en PR. F. ED. PELLENS.

ONZE KUNST verschijnt maandelijks in afleveringen van minstens 50 pagina's tekst en platen, en kost f 12.50 per jaargang.

Van af jaargang 1909 verschijnt een genummerde PRACHT-UITGAVE à f 25.— per jaargang. Nadere inlichtingen verstrekken de uitgevers.

VRAAG PROEFNUMMERS.

L. J. VEEN — UITGEVER — AMSTERDAM.

den en aan voedingsmiddelen, terwijl de bevolking zich gemakkelijk, door eigen industrie, van geweven kledingstoffen, wapens, meubilair enz., enz. kon voorzien.

De producten des lands behoeven niet te worden verkocht aan den vreemdeling, omdat men ze zelf benutte, ook al was de aanwezige hoeveelheid grooter dan men voor eigen gebruik noodig had.

Bij het ontstaan van het Rijk van Soerakarta, kwamen de vreemdelingen van den overwal zich meer en meer op Java vestigen en later de Nederlanders, die met geleidelijke uitbreiding van hun gezag, zich den invloed wisten te verzekeren, zooals die zich thans ontwikkeld heeft.

De onderlinge oorlogen der Javaansche vorsten hebben sedert dien tijd opgehouden, terwijl het Nederlandsch bestuur zich aan de belangen van den Inlander heeft gelegen laten liggen en door het bestrijden van de ernstige epidemische ziekten, tracht de rust der Javanen niet te verstoren.

Dit optreden der Nederlanders heeft echter tevens geleid tot een volkstoename, zóódanig, dat het zielelental op Java thans ongeveer dertig millioen bedraagt en tot vermindering van beschikbare gronden, tengevolge waarvan een zware strijd om het bestaan is ontstaan, dien men in vroegere eeuwen niet kende.

De uitgestrektheid van de beschikbare gronden verminderde omdat men die terreinen noodig had voor den aanleg van tuinen en steden en voor de oprichting van woningen, terwijl uitgestrekte boschgronden werden benut voor den aanleg en bewerking van natte en droge rijstvelden.

Die ontwoording leidde mede tot vermindering van den regenval, waardoor de rijstvelden steeds minder beschot opleverden.

En behalve dit alles, komt daarbij nog het ernstige feit dat alles, wat de Javaansche landbouwer noodig heeft voor zijn dagelijksch bestaan, bij den vreemdeling moet worden ingekocht.

Voor hen die geregeld eene maandelijksche bezoldiging ontvangen is dit feit niet zóó ernstig als voor den Javaanschen landman, wien de middelen ontbreken zich tal van hoogst noodzakelijke zaken aan te schaffen.

Is door mededeeling van het vorenstaande tmoelijk bestaan van den tegenwoordigen Javaanschen landbouwer verklaard, als middel om daarin verbetering te brengen, weet de schrijver niets beter aan te wijzen dan uitbreiding van onderwijs op groote schaal.

Daardoor zal hij kunnen mededingen, hetgeen noodig is, want, zooals de toestand nu is, moet het treurige feit worden geconstateerd, dat de Javaansche landbouwer niet op kan tegen de hem omgevende hooger verstandelijk ontwikkelde rassen.

Daarom roept de schrijver zijn landgenooten toe: Laat U allen aan het onderwijs gelegen liggen, in het belang van uwe kinderen en van uw nageslacht en wijzig uwe oude gewoonten, die zich met de tegenwoordige begrippen niet verstaan.

Het inlandsch onderwijs in het Sultanaat van Koetei (Residentie Zuider- en Ooster-Afdeeling van Borneo). In no. VI van de **Taman Pengadjar** deelt Saharie, onderwijzer aan de Inlandsche school te Melak (Koetei) het een en ander mede met betrekking tot het Inlandsch onderwijs in het Sultanaat van Koetei.

Aan de zijde der bevolking is van eene groote belangstelling in dat onderwijs nimmer gebleken, zegt de schrijver, daarbij de aandacht vestigende op het feit, dat van de Koeteische jongelieden nog niemand zich heeft aangemeld om te worden opgeleid tot een betrekking bij het binnenlandsch bestuur, zooals tal van jongelieden afkomstig van Java, Sumatra, Celebes enz., wél hebben gedaan.

De Koeteier blijft liever in zijn land dan elders te gaan zwerven en geeft er de voorkeur aan daar zijn levensonderhoud te verdienen als landbouwer, rottansnijder, caoutchouc-zoeker of als visscher.

Een enkele Koeteier trad ook wel in dienst van het bestuur, zooals bijv. de vroegere adjunct-djaksa van Koetei, doch bij de uitoefening van zijn functie bleek het al spoedig dat hij in die betrekking niet op zijn plaats was en dat hij daarvan moest worden ontheven.

Op dit oogenblik is zelfs geen enkele Koeteier meer met het bestuur belast.

De Koeteier gaat, zoodra hij f 50 à f 60 met den landbouw of met het rottansnijden heeft verdiend, spoedig op zijn lauweren rusten, om, wanneer de gelden door het gezin zijn opgemaakt, zijne familie weder te verlaten en na zich intusschen, ten behoeve van dat gezin, bij handelaren in schulden te hebben gestoken, de bosschen in te gaan en op de vroegere wijze weder geld te verdienen.

Die zorgeloosheid heeft den Koeteier altijd beheerscht en is de aanleiding geweest, dat het Euro-

peesch bestuur, in overleg met het Koeteisch zelfbestuur te Tengaron (woonplaats van den sultan), de noodige voorzieningen heeft genomen en de overtuiging heeft weten te vestigen dat, ten einde het Inlandsch bestuur te verbeteren en de verstandelijke ontwikkeling van het volk op te voeren, onderwijs en de oprichting van scholen hoogst noodzakelijk was. Men heeft toen tevens, met uitbreiding van het aantal onderwijzers, de leiding van het Inlandsch onderwijs op de scholen opgedragen aan onderwijzers van Bandjareesche afkomst, behalve Balikpapan, waar een Javaan aan het hoofd der school staat, die over twee ondergeschikte onderwijzers beschikt.

Te Tengaron heeft Amir Hassan, zoon van Kiai Bondan, hoofddjaksa te Bandjermasin en van daar afkomstig de leiding, bijgestaan door twee ondergeschikte onderwijzers,

Amir Hassan zelf voltooide zijne studies op de opleidingsschool te Bandoeng.

De andere scholen in het Koeteische hebben slechts twee onderwijzers.

In het geheel bestaan daár thans dertien Inlandsche scholen, n.l. te Tengaron, Balikpapan, Samarinda (hoofdplaats van het Europeesch bestuur), Moeara Kaman, Kota Bangoen, Moeara, Moentai, Moeara Pahoe, Mahoe, Melak, Soemboean, Kembang Djangoet, Tabang, Moeara Antjaloeng en Wahau.

De oprichting dier scholen heeft natuurlijk wel de aandacht en de verbazing getrokken van het Koeteische volk; zelfs leidde dit tot zekere ontstemming, uit ongerustheid dat het bestuur de bekwaamsten der jongelieden buiten Koetei zoude zenden.

In het begin wilden de ouders van eene toelating hunner kinderen op de scholen niets weten, totdat door het bestuur dwang werd uitgeoefend. Het was toen een gemor tegen de nieuwe instelling, die alleen schade toebreacht en aan de ouders den veldarbeid door de kinderen onthield, terwijl voor het halen van water en brandhout niemand beschikbaar was.

Thans is die toestand, volgens den schrijver, na een moeilijken tijd van drie jaren veranderd.

De ouders begrijpen de toestanden nu veel beter dan vroeger en het aantal schoolgaande kinderen op elke school varieert van vijftig tot honderd.

Het Koloniaal Weekblad van 23 Maart deelde aan de hand van de Pertja Timor mede, dat een Engelschman, William Abdullah Quilham, de aansluiting van alle Mohammedanen in Engeland bewerkt heeft.

„Gedurende 63 jaren streefde hij naar uitbreiding van het Mohamedaansch geloof in Engeland, stichtte een missie te Liverpool en werd daarvoor door den toenmaligen Sultan van Turkije, Abdul Hamid, begunstigd met den titel van Sjech oel Islam van Engeland.

Na te Liverpool zijn werk aan anderen te hebben overgedragen, vertrok de heer Quilham naar Londen, omdat daár de meeste Mohamedanen verblijf hielden, en stichtte ook daár een Mohamedaansche kerk.

Dit berichtje werd overgenomen door de Nederl. Zendingbode en heeft niet nagelaten de aandacht te trekken. In No. 17 van dat blad lezen wij n.l.:

„In No. 14 van onzen Bode namen wij in deze rubriek een stukje over uit het Koloniaal Weekblad betreffende Mohammedaansche propaganda in Europa, met name in Liverpool. Daar dergelijke berichten reeds lang in verschillende bladen de ronde doen, besloot Br. Hewitt, oud-zendingeling van het Bazeler genootschap, een onderzoek in te stellen. In de Kerkbode van Zeist, van 13 April, wordt medegedeeld, dat hij vergeefsche pogingen deed om de moskee te Liverpool te vinden. „Eindelijk vroeg hij een politieagent, of hij iets van een Moskee wist. „Nee”, zeide deze, „maar gij bedoelt zeker het huis, waar Mr. Quilham zijne vergaderingen hield. Ik sta hier 5 jaar op post en zag den ouden man vaak in- en uitgaan. Nooit had hij meer dan 8 toehoorders en nu staat het huis al geruimen tijd leeg. Ik wil het u wijzen.” „Wij gingen”, schrijft hij, „in een zijstraatje en daar zag ik een smerig huisje met gebroken ruiten en hoogstens f 360 waarde. Een opschrift met vier halve manen zeide mij, dat ik terecht was. Van de scholen, bibliotheek, museum, hospitaal en boekwinkel was niets te vinden. Verder vernam ik, dat Mr. Quilham voor eenige jaren in een echtscheidingsproces zich zoo schandelijk had uitgelaten, dat de orde van advocaten hem had uitgestooten. Een voornaam Mohammedaan wilde niets met Quilham te doen hebben, en beweerde, dat hij den Koran niet begreep.”

WAT DE CHINEES VERTELT.

Van Peking naar Taskend. Het is voor den correspondent-reiziger niet mogelijk iets over Kashgar te schrijven, zonder eerst een woord van lof over te

PEEK & CLOPPENBURG
- Wagenstraat 12-14-16 -
Spuistraat 13 - DEN HAAG.
VERDER IN ALLE STEDEN.
□ HEEREN- en KINDERKLEEDING □
□ UITRUSTINGEN □
□ HOEDEN HEMDEN ONDERGOEDEREN □

Vestigt U in NIJMEGEN!
Voor inlichtingen wende men zich aan het SECRETARIAAT van
NIJMEGEN VOORUIT!
M. CROMMELIN, Voorzitter.
ALOYS B. JANSEN, Secretaris.

EERSTE ROTTERDAMSCHER ROTTERDAM,
Oudehavenkade No. 1, Plan C.
Hoofdvertegenwoordiging in Nederl.-Indië:
De Heeren VAN HEUSDEN en MEES,
Kali-Besar, Batavia.
Zeer vrijgevege Polisvoorwaarden.
VERZEKERING.

BREDA.
BOSCHRIJKE OMGEVING.
WONINGINRICHTINGEN
in huur.
Groote Markt 50. **P. HEIJMAN.**

HOTEL VAN ZEBEN - CAFÉ-RESTAURANT,
Wagenstraat 44, TEL. 411. DEN HAAG.
LOGIES met ONTBIJT vanaf f1.50, PLAT DU JOUR van 12-2 uur à f0.50, DINERS vanaf f0.80 en hooger van 4½-7½ uur. Restaurant à la Carte gedurende den geheelen dag.
Aanbevelend, v. ZEBEN.

Firma OFFERHAUS & DE WAARD
(APOTH. ASS. N.W.)
Magazijn van Verband- en Ziekenverplegings-Artikelen.
BINNEN- en BUITENLANDSCHE GENEESMIDDELEN enz.
Depôt van SUEZTHEE.
Geneeskragtige Wateren & Eau de Colognes.
COPERNICUSPLEIN 16 hoek VALKENBOSCHLAAN DEN HAAG.
Telefoon 4353.

ONTWAKING
ALGEMEEN MAANDSCHRIFT VOOR LETTEREN, KUNST, SOCIOLOGIE EN WETENSCHAP.
ONDER REDACTIE VAN:
GEORGES EEKHOUD, JACQUES MESNIL, LOD. BAECKELMANS, ARY DELEN, WILLEM GIJSSELS, OSCAR SIX, GUSTAAF VERMEERSCH.
BESTURDER: SEGHER RABAUW.
Uitgave van: „t Kersouwken” te Antwerpen.
Administr. voor Holland: Overtoom 442, Amsterdam
Prijs per jaargang van 12 afleveringen f 3.—.
Losse afleveringen f 0.30.
PROSPECTUS en PROEFNUMMERS op aanvraag GRATIS.

hebben voor den tegenwoordigen Engelschen Consul, die in deze ver verwijderde streken de Engelsche belangen behartigt.

De naam van den heer Macartney wordt in West-China overal met eere genoemd en zijn persoon geëerbiedigd, niet alleen wegens zijne nog niet overtroffen kennis van de verschillende plaatselijke grenstoestanden, maar ook over de wijze van optreden in het algemeen, waardoor hij een zegen is geweest voor dit land.

Door zijne actie werden de slaven vrij verklaard, die door lieden van den stam der „Kanjuti“ op de Engelsche grenzen van Voor-Indië werden geroofd en tevens aan de instelling der slavernij een einde gemaakt.

Vele jaren lang was hij de krachtige tegenstander van den machtigen Russischen Consul-Generaal Petrovsky, en wist hij tijdig te voorkomen, dat, door diens invloed, de Russen, tijdens de vroegere Chineesche onlusten, zich te Kashgar vestigden.

Gedurende die verwikkelingen in het jaar 1900, hield de heer Petrovsky steeds een oog in 't zeil en deed hij al zijn best de noodige beweegredenen te vinden, die tot eene bezetting van Kashgar konden leiden.

Zelfs deed hij éénmaal een vrijmoedige poging daartoe, door in zijn ambtelijk rapport aan de hoogere Russische autoriteiten eene voorstelling van zaken te geven, als zouden die verwikkelingen Kashgar te gronde richten en de vreemdelingen daar ter plaatse in groot gevaar verkeerden, om welke redenen de toezending van de noodige troepenmacht werd verzocht, ook in het belang van de bescherming zijner woning.

De heer Macartney kon echter in zijn verslag aan de Engelsche autoriteiten de bewering daartegenover stellen, dat er in het land overal rust heerschte en dat de vreemdelingen zich te Kashgar wel bevonden.

Uit deze twee rapporten bleek toen spoedig het verschil in politiek inzicht, hetwelk de beide Consuls in de zaken des lands hadden, hetgeen echter tot het gevolg heeft geleid, dat de aangevraagde troepenmacht niet ter beschikking van den heer Petrovsky werd gesteld.

Als compensatie kreeg Rusland van de Chineesche Regeering de vergunning tot vestiging van een wachthuis te Tashkurgan, welke plaats op 64 Mijl afstands in het Chineesche gebied was gelegen, en dat zoogenaamd moest dienen voor de bescherming van de overland-mail.)

Deze post bestaat nu nog.

De betrekking van Consul te Kashgar eischt van den functionaris eene groote mate van scherpzinnigheid en van algemeene verstandelijke ontwikkeling.

Niet alleen is de kennis van verschillende Chineesche dialecten hoogst noodzakelijk, omdat de Chineezers van de verschillende stammen elkander dikwijls niet verstaan, maar ook dient de Consul op de hoogte te zijn van het Turksch, d.i. de taal van het Turkestaansche volk en van het Hindoeestaansch, dat voornamelijk door de Engelsch-Indische handelaren wordt gesproken, zoomede van het Perzisch, dat gebezigt wordt als schrijftaal, en door de Russen.

De verhouding van de Chineezers tot de vreemdelingen laat te Kashgar op dit oogenblik niets te wenschen over.

Toch bestaat er een verschil over de uitoefening van soevereine rechten op het gebied van het landschap „Hunza“, waarop de Chineesche Regeering aanspraak maakt, hoewel het terrein binnen den Engelschen invloedssfeer is gelegen.

De Emir van Hunza is van zijne functiën ontheven en op Chineesch territorium verbannen, terwijl zijn stiefbroeder als zijn vervanger is opgetreden.

De Chineesche Regeering heeft thans twee hooggeplaatste autoriteiten derwaarts gezonden, n.l. één civiele en een militaire, ten einde hare belangen in deze te behartigen.

Men heeft deze beide personen in het land toegelaten, doch alleen als toeschouwer.

Niettemin luidde hun ingediend rapport, dat zij een nieuwen Emir hadden aangesteld en dat „Hunza“, als bewijs van aansluiting bij het Chineesch territorium, jaarlijks zekere schatting en hulde zoude bewijzen aan de Chineesche Regeering.

In de maand Januari van elk jaar komen n.l. 4 of 5 lieden van den stam der Kanjuti van Hunza hunne opwachting maken bij den Chineeschen gouverneur van Kashgar en de verschuldigde hommage overhandigen, bestaande uit een stukje goudmetaal van 1 ons gewicht.

Een en ander gaat natuurlijk vergezeld van zekere eerbiedsformaliteiten.

Als beloning ontvangen die gezanten dan tevens enkele geschenken.

Een niet al te bescheiden Engelschman. Hoewel het bekend is, dat de Directie van de Nederlandsch-Indische Spoorweg-Maatschappij al haar best doet om de bezwaren op te heffen, die Chineesche reizigers somtijds op hare treinen ondervinden, zoo moest een Chinees op 3 Maart 1911 toch wederom een allernaangenaamste ervaring opdoen en eene zeer onheuse bejegening ondervinden van de zijde van een Engelschman, toen deze met hem in een III-klasse wagon in een der treinen van Soekaboemi naar Batavia reisde.

Volgens den schrijver van het artikelje, voorkomende in de Bintang Soerabaja van 3 Maart 1911 No. 51 zou n.l. het bordje, waarop stond „Europeanen“, na het vertrek van den trein van Soekaboemi in den wagon zijn aangebracht, zoodat de Chineesche reiziger bij het plaats nemen in den wagon niet kon weten, dat deze voor Europeanen was afgezonderd.

Hij bleef dientengevolge in den wagon zitten, toen plotseling op een station een Engelschman, met name Dr. Godwin, in de wagon trad en hem in zijne taal en met grof gebaar daaruit joeg.

De Chineesche reiziger bood op nederige wijze zijne verontschuldiging aan, verklaarde niet te hebben geweten en gezien, dat de wagon in 't bijzonder voor reizigers van Europeesche afkomst bestemd was, en wilde in een andere wagon plaats nemen.

Met dat doel nam hij zijn koffer op, die onder de zitbank was geplaatst, doch ontving toen een duw van Dr. Godwin, terwijl de bagage de wagon werd uitgeschopt.

De stationschef was van dit feit getuige, doch nam daarvan niet de minste nota.

Eerst toen de andere Europeesche en Chineesche reizigers zich in afkeurenden zin over het onhebbelijk gedrag van Dr. Godwin uitlieten, maakte de treinconductor proces-verbaal tegen hem op.

Men weet natuurlijk niet, hoe het verder met Dr. Godwin in deze zaak zal afloopen, doch hoe de beslissing ook moege zijn, toch zou men zoo gaarne zien, dat het personeel van de Ned.-Ind. Spoorweg-maatschappij wat meer waakzaam was, en eenige moeite deed om het reizend Chineesch publiek te sparen voor dergelijke onaangenaamheden, als beschreven werd.

Daarvoor is alleen slechts noodig wat minder onverschilligheid en wat meer onpartijdigheid.

Van Vreemde Koloniën.

De groote rijksconferentie is deze week in Londen geopend. De eerste ministers van de overzeesche gebieden zijn als vertegenwoordigers der onderhoorigheden samen gekomen, in denzelfden tijd, dat zij de rol op zich kunnen nemen van afgezanten naar het kroningsfeest van koning George. Canada, Z.-Afrika, Australië, N. Zeeland, Br.-Indië zullen samen confereren met het Britsch gouvernement. Over de agendapunten hebben wij vroeger al gesproken. In volgende no's zullen wij aan de besprekingen die gedeelten ontleenen, die ons het meest belangrijk voorkomen. Intusschen zij door deze mededeeling de aandacht onzer lezers reeds in het bijzonder op deze conferentie gevestigd bij het lezen hunner dagbladen.

De lepra bacill. Volgens rapporten uitgebracht door majoor E. R. Rost te Rangoon en kapitein B. Williams te Bombay is het aan deze geneesheeren gelukt de lepra-bacill te isoleeren en te kweken. Eerstgenoemde heeft 7 jaren in de bacteriologische inrichting voor lepra-onderzoek proeven genomen, hij kon door injectie gunstige resultaten bereiken. Williams kreeg streptothrix die overeenkomst had met dat door prof. Deycke beschreven, maar ook een bacill als die van Rost.

De generaal van den geneesk. dienst Lukis, die over de beide rapporten te oordeelen kreeg, spreekt de meening uit, dat de verkregen resultaten, hoewel niet ten volle overtuigend, toch van voldoende betekenis zijn om reeds gepubliceerd te mogen worden. Aan de genoemde geneesheeren werd gelegenheid gegeven tot verdere samenwerking in het Bombay Bacteriological Laboratory, waarvan luitenant-kolonel Bannerman directeur is. Deze meent, dat de vindingen van Rost en Williams op geheel overeenkomstige resultaten wijzen, waarop goede verwachtingen te bouwen zijn voor de lepra-bestrijding. (Times of India, Mail Ed. 6 Mei.)

Verplichte arbitrage. Het is een verrassing geweest, dat bij het officieel bekend maken van het ontwerp voor verplichte onderwerping van staatkundige geschillen, waarover de staten het niet

P. ABRAHAMSON,

HOFJUWELIER,

VEENESTRAAT 27. SPUISTRAAT 56/58. PRINSESTRAAT 34.
Tel. 2515. Tel. 40. Tel. 2823.

— DEN HAAG. —

INKOOP tot de hoogste waarde van INDISCHE BRILLANTEN, DIAMANTEN, GOUD, ZILVER en PLATINA. TAXATEUR.

Voor gemeubileerde Woningen

wende men zich tot de Firma

N. V. ^vh. CORSMIT BROSSOIS & Co.

Bezuidenhout no. 1 - Tel. 811 & 6423

die altijd Woningen beschikbaar heeft

-- om direct te betrekken. --

Meer dan 100 tevredenheidsattesten ter inzage

A. SCHARENBERG,

HOFLEVERANCIER.

NIEUWZILVER- EN NIKKELWERKEN

HUISHOUELIJK LUXE

TELEPH. INTERC. 2443.

HOOGSTRAAT 15, - 's-GRAVENHAGE.

HOYMAN & SCHUURMAN.

Passages zonder verhooging van kosten te bespreken naar: Oost- en West-Indië, Noord- en Zuid-Amerika, Afrika, Australië, Engeland, Japan, China, enz. Plezierreizen met speciale plezierboten naar Noorwegen per Hamburg-Amerika-Lijn en P. N. O. Assurantie, expedities, informaties, enz.

M. J. MEERTENS,

Piet Heinplein 1. -- Telefoon 3218.

NIEUW! ACTUEEL! DE GROOTE ILLUSIE

DOOR NORMAN ANGELL

GEAUTORISEERDE UITGAVE VERTAALD ONDER TOEZICHT VAN DR. L. A. J. BURGERSDIJK JR.

Dit hoogst belangrijke werk vindt zijn oorsprong in een brochure, die het vorig jaar in Engeland het licht zag onder den titel:

„EUROPE'S OPTICAL ILLUSION“.

De belangstelling die deze brochure in Engeland wekte en de aard der besprekingen die zij in het leven riep, had tot resultaat, dat de schrijver het onderwerp nu veel ruimer en breder behandelde en daardoor een juist denkbeeld geeft hoe de kansen voor een oorlog tot een minimum gereduceerd worden.

Het is te verwachten, dat er eene meer dan groote belangstelling voor dit boek zal zijn, daar waar in de laatste jaren zooveel worden bezighouden door de gedachte

OORLOG OF VREDE.

Voor allen die in dit onderwerp belangstellen zal dit wel bestudeerd vraagstuk een goed inzicht geven van den tegenwoordigen toestand der groote mogendheden onderling.

Prijs ingenaaid f 1.90.

Uitgave van A. W. SIJTHOFF'S UITGEVERS-MIJ., Leiden.

eens kunnen worden aan een scheidsrechtelijke uitspraak. N. Amerika hierover niet alleen met Groot-Brittannië, maar ook met Frankrijk in ernstig overleg blijkt te zijn. Frankrijk heeft zelf gevraagd den Driete in Bunde te mogen wezen.

BRITSCH KOLONIËN.

Een paar malen kwam de algemeene volkstelling in ons overzicht ter sprake, die in den nacht van 10 Maart in Br.-Indië gehouden is. Het kan zijn dat hebben nu nog weer te geven wat The Times of India, in haar mail-editie van 29 April, mededeelt over de wijze waarop dit omvangrijke en moeilijke werk volbracht is. De dag voor deze vierde telling was gekozen op volle maan, zoodat 'nachtwerk daardoor werd vergemakkelijkt, en tevens zoo dat hij viel buiten eenig godsdienstig feest, buiten de dagen, die als uitverkorene gelden voor huwelijksplechtigheden of voor het baden in de heilige rivieren. Geen rekening was vooraf te houden geweest met de komst van de pest, die inderdaad bezwaren heeft opgeleverd, zowol door de hygiënische eischen als doordien vele personen tijdelijk besmette plaatsen hadden verlaten.

De te volgen regel was door de Census Commissioner for India in een voorschrift uitgedrukt. In de provincies en staten gaven Census Superintendents dienovereenkomstig hun instructiën uit. Het geheele gebied was verdeeld in vakken van 30-50 huizen, die voor rekening van één opnemer kwamen. 10-15 vakken vormden een groep, onder een Supervisor, die de eigenlijke verantwoordelijke persoon voor de telling werd. Tusschen hem en den Census Superint. stond de Charge Superint. De geheele sterkte van het voor de volkstelling werkende personeel was ongeveer twee millioen.

In Europa worden de vereischte gegevens meestal ingevuld door het hoofd van het huisgezin, maar dit was in Br.-Indië niet te doen. De lijsten moesten voor het overgrote meerendeel door de opnemers zelf worden ingevuld. Daar zij dit echter, met de vereischte nauwkeurigheid, niet in enkele uren konden doen, werd de opname vooruit voorbereid, zoodat de invulling „als een voorloopige" reeds gereed en gecontroleerd was. Bereids in Februari was met deze voorloopige invulling een begin gemaakt, op den avond van 10 Maart gingen de opnemers, tusschen 7 uur en middernacht de huizen rond van hun vak, zij gingen de veranderingen in de voorloopige, reeds deugdelijk gecontroleerde, invulling na en wijzigden haar „natuurlijk" voor zoover nodig. Maatregelen waren getroffen om opgaven te krijgen van reizenden en trekkenden, die niet in een woning toefden.

Zoo was de opname zelf geregeld, daarna komt dan het verzamelen, schiften, tellen der bijeengebrachte cijfers. In ons vorig weekblad konden wij reeds enige uitkomsten mededeelen, maar de statistiek heeft voor het uitzoeken van al hetgeen zij uit den arbeid der 2.000.000 werkers hoopt te putten, nog geruimen tijd nodig.

De parelvisserij op Ceylon heeft geen gunstige vooruitzichten. Bij een onderzoek is geen spoor van kuit gevonden. Vormt zich nu nog kuit, dan heeft dit nog 5 jaar nodig om zich te ontwikkelen, zoodat dan toch vóór 1915 geen parelvisserij kan plaats vinden.

1907 is het laatste gunstige jaar geweest, toen werden 21.000.000 oesters gevangen, waarvan verschillende parelen bevatten. De Ceylonsche parelvisserij is nooit bestendig geweest, maar de tegenwoordige vooruitzichten worden, volgens een expert, volkomen hopeloos genoemd: wanneer zich alsnog kuit zet, heeft deze groote kans door visschen opgegeten of weggespoeld te worden. De bank schijnt overmatig afgevischt te zijn, waardoor te weinig oesters voor de voortplanting overblijven. Altijd weer, de kip en de gouden eieren!

Zelden wij de vorige week, dat vermoedelijk wel een nadere reden bekend zou worden voor het opvallend spoedig afbreken der expeditie tegen de wapensmokkelaars aan de Perzische Golf, inderdaad wordt nu officieel gemeld, dat de klimaatstostanden het langer verblijf aldaar vrijwel onmogelijk zouden hebben gemaakt. Daar de bergbewoners, die als smokkelaars naar de kust komen, dan echter ook naar hun hoogland terug moeten keeren, kon de expeditie afdeeling echter ook haar taak als geëindigd beschouwen. Zeer juist, maar had men een maand geduld gehad, dan ware zij, door dezelfde „te verwachten" omstandigheid geheel overbodig geweest, zou men zoo denken.

Over het verblijf van den gewezen sultan van Riouw te Singapore schrijft een correspondent van „de Java-bode" eenige bijzonderheden, waaraan het volgende is ontleend. Een menigte inboorlingen van de Riouw- en Lingga-eilanden is naar Singapore komen stroomen. Het voor de afzetting van den vorst noodzakelijke vertoon van vloot en leger heeft den eenvoudigen man schrik aangejaagd, meer dan een is daardoor mede in vrijwillige ballingschap gegaan, hetzij ook naar Singapore, hetzij naar landschappen in Malakka, Muar of omliggende eilanden. Zij verkeerden er vaak in behoeftige omstandigheden.

De kampongs in en om Singapore zijn te vol om aan veel nieuwelingen een bestaan te bieden. Vele der vrouwen zouden zich, uit gebrek, aan ontucht hebben overgegeven. Men houdt het er voor, dat een deel hunner weer naar Riouw zal terugkeeren.

Zou het niet op den weg der regeering liggen, vragen wij, om deze ongelukkig verdwaalden of misleiden dien terugkeer gemakkelijk te maken?

DUITSCH KOLONIËN.

Op den dag, waarop dit Nr. verschijnt, wordt in Kamerouendelijnaar de Manengoeba-hoogten geopend. In verband hiermede zullen wij eenige bijzonderheden aangaande den aanleg dier lijn in herinnering brengen. In 1905 werd een maatschappij opgericht met een kapitaal van 16.640.000 M., onder gedeeltelijken waarborg van het rijk. In datzelfde jaar werd met den arbeid begonnen. De lijn begint bij Boeaberi, rechter-oever van de Kamerouen-rivier, tegenover Doeala; zij gaat door uitgestrekte risophoren bosschen, door maagdelijk woud, overschrijdt breede stroomen, loopt over diepten, door bergen, en is 160 K.M. lang. Zij eindigt bij Nkong-samba.

Behalve haar beteekenis uit een krijgskundig oogpunt, ligt haar waarde juist in de verbinding met de kust van de zeer vruchtbare streek aan de zijde van het ontoegankelijke moeras- en boschgebied. Het rijk heeft zich een aandeel voorbehouden in de winst, benevens het recht van naasting en overname.

De toestand van het district Keetmanshoop, in Z.-W.-Afrika, wordt als verre van gunstig geschilderd. De handel klaagt over slapte in zaken, de landbouwers over gedrukte prijzen. Er is gebrek aan geld.

Vele Duitschers hebben hun gebied verlaten, om in de Kaapkolonie, vooral in Johannesburg, fortuin te zoeken. Het meerendeel heeft ook daar echter slechts teleurstelling gevonden, en is er ten laste der liefdadigheid gekomen. De overheid waarschuwt dan ook tegen den trek naar de Britsche kolonie, waar men niet veel kans heeft om vooruit te komen wanneer men niet op de hoogte is en van de Engelsche en van de Nederlandsche taal.

De Rijksdag heeft het budget voor het gouv. van Nieuw-Guinea zonder debat aangenomen, maar de comm. van rapp. had er toch op aangedrongen maatregelen te beramen om de kolonie zoover te brengen, dat zij den jaarl. steun van 800000 M. van 't moederland in de toekomst niet meer zal nodig hebben.

FRANSCH KOLONIËN.

Onze voormalige landgenoot, de heer Joost van Vollenhoven, die, zooals men weet, aan het depart. van koloniën in Frankrijk de invloedrijke positie van secretaris-generaal bekleedt, is benoemd tot „gouverneur de 3e classe" en als zoodanig belast met de functiën van secretaris-generaal van het algemeene bestuur van Fr.-Midden-Afrika.

De directie der douanes heeft de jaarl. gegevens over den handel van Tunis weer doen verschijnen. Wij ontleenen een en ander er aan om een denkbeeld te geven van den economischen vooruitgang van dat land in 1910.

In- en uitvoer waren in 1901 ruim 103 mill. fr., in 1906 ruim 206 mill. fr., in 1910 ruim 225 mill. fr. Tusschen 1901 en 1906 verdubbeling, daarna regelde stijging.

De uitvoer overtrof in 1907 den invoer met 500000 fr., in 1910 met bijna 1500000 fr. In 10 jaren werd de uitvoer verdrievoudigd. Hieronder nemen de grootste cijfers in: landbouwproducten, w.o. ook te rekenen wol, huiden, vruchten, wijn, amandelen, oliën, kurk; verder phosphaten, metalen, sponsen; voort-

L. J. VAN DER MEER JR.
 MAGAZIJN van
Gemaakte Heerenkleeding en Kleeding naar maat.
 26A HOOGHE WESTEINDE.
 TELEFOON 4018.
 SOLIDE QUALITEITEN. BILLIJKE PRIJZEN.

W. POPPINK, ::: ::: TELEFOON No. 4485.
 Prins Hendrikstraat 141-143, Den Haag.
 Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM. hoog, m. bak f 12.50. Voor de hut 100 cM. lang, 50 cM. breed, 36 cM. hoog, m. bak f 11.50. Voor de hutten der nieuwe booten 100 cM. lang, 50 cM. breed, 40 cM. hoog, m. bak f 12.—

N.V. THEOSOFISCHE UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
 AMSTELDIJK 79 * * * AMSTERDAM
THEOSOPHIA Theosofisch Maandblad onder redactie van Dr. J. W. BOISSEVAIN en E. WINDUST. - 19e Jaargang
 Per jaargang van 12 afl. fr. p. p. binnenland f 5.—
 Losse afleveringen " " " " 0.70

NIEUW VERSCHENEN WERKEN:
 Dr. R. STEINER, Het Occultisme in korte trekken ing. f 2.75
 D. VAN HINLOOPEN LABBERTON, Bhagavad-Gita transcriptie (Sanskrit-tekst) 1.50
 A. BESANT, De opvoeding in het Licht der Theosofie 0.15
 Dr. R. STEINER, De opvoeding van het Kind 0.50
 ALAN LEO, Astrologie voor Iedereen 0.75
 A. E. THIERENS, Leerboek der Astrologie I 5.—
 — Verkrijgbaar bij alle solide Boekhandelaren. —

VACANT

RIPPEN
 PIANOHANDEL
 PIET HEINSTRAT 42
 ELANDSTR. 17 TEL. 4683
 VERHUREN STEMMEN

Hotel-Pension INSULINDE.
 Pension- en Hotel-verblijf,
 Bankplein 2, Tel. Int. 1486,
 DEN HAAG - (HOLLAND).

RESTAURANT 1e ÉTAGE.
 Plat du Jour f 0.50 - à la carte - Diners f 0.80, f 1.20, f 2.—, 's Avonds na 8 uur Plat du Soir f 0.75.
AUG. KNAPPSTEIN, Vliamingstr. 15-17.
 :- DEN HAAG. -:
 Telef. Interc. 2479.
 PARTERRE:
 Melksalon, Lunchroom - Koude en warme spijzen.

brengselen der nijverheid. Deze resultaten zijn verkregen, niettegenstaande Tunis in dit tijdperk vele slechte jaren gekend heeft, zoodat de regeering en eenige maatschappijen voorschotten moesten verstrekken aan de landbouwers voor de noodige zaden.

* * *

Het eerst zoo hevig aangevallen en vrijwel algemeen veroordeelde verslag van den rapporteur over de koloniale begroting Violette, komt ten slotte toch tot recht en eer. Het heeft reeds tot eenige veranderingen in het koloniale bestuur geleid, en, dat de gouverneur-generaal van Indochina, Kloburowsky, niet naar deze kolonie terug zal keeren, staat blijkbaar ook in verband met de tegen zijn beleid geopperde grieven, al wijst het hem geopende vooruitzicht op een belangrijken gezantenpost er ook op dat zijn bekwaamheden in andere opzichten gewaardeerd blijven. Indochina zal intusschen weer een nieuwen gouverneur-generaal krijgen, en daarmee vermoedelijk weer in menig opzicht in andere richting bestuurd worden. Voor hoelang en in welke richting? De gewezen onder-minister van oorlog, Sarraut, zal hierop als G.-G. het antwoord gaan bezorgen.

Een adres aan den Minister van Buitenlandsche Zaken.

Toen in 1907 de tweede internationale vredesconferentie haar vergaderingen hield in Den Haag, wendde de Vereeniging „Moederland en Koloniën” zich tot den voorzitter, den heer De Nélidow, in de hoop het vraagstuk ahangig te kunnen maken om de mogendheden te doen besluiten, zich te verbinden alle geschillen, die mochten ontstaan over de grenzen van koloniaal gebied, en die niet in minnelijk overleg tot oplossing te brengen zouden zijn, te onderwerpen aan de uitspraak van het hof van arbitrage in Den Haag.

De heer De Nélidow opende aan de deputatie, welke hem het voorstel overbracht, het vooruitzicht dit vraagstuk op de lijst der, bij een te houden 3de conferentie, op te nemen punten vermeld te zullen vinden.

Nu de tijd er is dat aan het opmaken van een lijst voor een derde conferentie gedacht kan worden doch, door het overlijden van den heer De Nélidow, er minder op te rekenen valt, dat aan het vier jaren geleden aangeboden geschrift de gewenschte aandacht gegeven zal worden, heeft het bestuur van „Moederland en Koloniën” de opmerkzaamheid van den minister van Buitenlandsche Zaken gevestigd op de in 1907 ingediende stukken. Het desbetreffende, dezer dagen ingediende adres besluit met verzoek aan Z. Exc.: „het wel daarheen te willen leiden, dat bij een te houden derde intern. vredesconferentie, als punt op de lijst der te behandelen onderwerpen zal worden opgenomen, de verplichte onderwerping aan de uitspraak van het intern. hof van arbitrage te 's-Gravenhage, van alle grensgeschillen over koloniaal gebied, wanneer de betrokken staten in onderling overleg niet tot eene bevredigende oplossing kunnen komen.”

O. i. komt dit voorstel te goeder tijd, de vredesbeweging vordert steeds; het verplicht arbitrage-ontwerp Amerika-Gr. Britannië-Frankrijk is een belangrijke schrede in praktische richting; verschillende mogendheden schenken aan vastlegging van haar koloniale grenzen bijzondere aandacht, het moet haar welkom zijn de daarbij overblijvende geschillen op eenvoudige wijze tot oplossing te kunnen brengen.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

Tijdschrift Kon. Ned. Aardr. Genootschap.

De nieuwe aflevering bevat eenige bijdragen over Oost-Indië. In de eerste plaats een geïllustreerd en van kaarten voorzien overzicht van het verslag der wetenschappelijke uitkomsten der Mamberamo-expeditie op Ned. Nieuw-Guinea, ontleend aan de gegevens van den leider kapitein Franssen Horderschee en dr. Van Gelder, die als geoloog de expeditie medemaakte.

Aan een nabetrachting door de redactie ontleenen wij het volgende:

„Al heeft de Mamberamo-expeditie van het Centraalgebergte slechts een uiterste voorkeeten kunnen bestijgen, zij mag op belangrijke uitkomsten bogen waaronder het bevaren der voor grootendeels onbevaarbaar gehouden rivier en de ontdekking der uit-

gestrekte meervlakte wel de voornaamste zijn. Deze ontdekking brengt een nieuw gegeven voor het inzicht, dat de romp van Nieuw-Guinea slechts in schijn massief is, en dat de bodemgesteldheid 't kenmerk heeft van sterke afwisseling van hoog- en laagland, van een gebrokenheid die het eiland doet aansluiten bij het breukengebied van Celebes en de Molukken.

Op verschillende plaatsen klaagt het verslag over den te korten tijd van voorbereiding. Waarom toch, zoo vraagt men zich met verbazing af, werd de uitzending dezer expeditie bespoedigd met een vaart, die moeilijk veel versneld had kunnen worden, wanneer alle Papoea's van Nieuw-Guinea tegen het Nederlandsch gezag hadden saamgezworen? Het gunstige jaargetijde moest pas intreden, een paar maanden nadat de expeditie reeds weder was teruggekeerd.

Een tweede reden tot verwondering geeft het feit dat van de aanwezigheid van een geoloog bij deze expeditie onvoldoende is partij getrokken. Als het eenigszins mogelijk is, behoort de geoloog steeds bij de voorhoede te worden ingedeeld. Dat is hier niet gebeurd.”

Voorts doet Prof. dr. G. A. F. Molengraaff mededeelingen omtrent de eerste resultaten van de onder zijn leiding staande Timor-expeditie, welke vooral voor geologen van belang zijn. Wij citeren slechts uit dit verslag: „De bevolking heeft aan ons werk geenerlei moeilijkheden in den weg gelegd. Wij vinden haar sympathiek. Van de zijde der militaire en civiele autoriteiten ondervinden wij zeer gewaardeerde medewerking.”

De heer J. C. van Eerde bespreekt de Madjapahitsche onderhoorigheden Udama-Katraya en Kunir. Op gezag van Prof. Kern neemt hij aan dat onder de eerste onderhoorigheden is te verstaan de Talaudeilanden, terwijl met Kunir waarschijnlijk is bedoeld Poelau Koenjit ten zuiden van P. Laeet (Z.- en O.-afd. van Borneo). (Men vergelijkte de vorige aflevering blz. 226 e. v.)

Dan nog wordt een overzicht gegeven van den arbeid der exploratie-detachementen en van buitenl. onderzoekers op Nieuw-Guinea, waarbij we o.m. vernemen dat de Britsche Zuid Nieuw-Guinea expeditie thans is beëindigd. „Op haar verzoek zond de Resident van Amboina op 1 April het gouv. St. Zwaan naar de Mimika, om leden en goederen naar Ambon over te voeren. Op 28 April verlieten de Engelsche onderzoekers Batavia. De sneeuwbergen zijn waarschijnlijk niet door hen bereikt; anders was daarvan allicht telegraphisch bericht naar Europa gezonden.”

Ten slotte worden in deze afl. eenige mededeelingen gedaan betreffende de kort geleden geëindigde Corantijn-expeditie in Suriname.

Over Boegineesch smeedwerk.

In Elseviers maandschrift van April j.l. schreef de heer J. G. Sinia over dit onderwerp een geïllustreerd artikel, dat aan onze aandacht ontsnapte, doch dat we vermeld vinden in het jongste Nr. van De Hollandsche Revue in de volgende bewoordingen:

J. G. Sinia deelt ons „Een en ander over Boegineesch smeedwerk” mede, dat, gegeven de zeer primitieve gereedschappen, de bewondering van menig vakman zal afdwingen. De Boegineesche smid heeft een blaasbalg, bestaande uit een tweetal uitgeholde boomstammen, naast elkaar in den grond geplaatst en door middel van rottankoord verbonden, waarin zich twee zuigers op en neer kunnen bewegen. Door twee houten buisjes wordt de samengeperste lucht naar een kanaal geleid, dat men in een stuk zandsteen uitgeboord heeft, en voor den zandsteen vormt een kuiltje in den grond de vuurhaard. Een blok ijzer van nog geen decimeter in het vierkant stelt het aanbeeld voor, en dan heeft de smid nog eenige tangen, hamers en vijlen, welke uit Europa worden ingevoerd. Daarmede verricht de Boegineesche smid meesterwerk, zooals uit de bijgevoegde tekeningen blijkt.

Twee meeningen over den dokter-djawa.

In het Weekblad voor Indië van 16 April 1911 wijdt „Ofoei” o.m. een „Penkras” aan de pest, waarbij hij zich bijzonder ongunstig uitlaat over de dokters-djawa in het algemeen.

We willen even citeren: „Ja, die dokters-djawa, heerlijk surrogaat voor Europeesche doktoren! Binnenkort komen er Inlandsche landraad-voorzitters bij! Een mijner kennissen in de Preanger, even buiten een vrij groote plaats wonende, vertelde mij een frappant staaltje van de wijze waarop een dokter-djawa daar zijn plicht vervulde. Zijn bediende, een oude trouwe huisjongen, was n.l. ziek en was in zijn desa thuis gebleven, met verschijnselen van cholera. De landheer liet telefonisch den dokter-djawa roepen, driemaal, zonder resultaat. Meneer had het zoogenaamd te druk. Eindelijk telefoneerde de Jav.

VERKOOPHUIS

GROOT DEN HAAG
HERTOGINNELAAN 103
Tramhalte lijn 3 :: VALERIUSSTRAAT.

Eenig adres voor hen die zich goed en voordeelig van nieuwe of TWEDEHANDS-MEUBELEN willen voorzien.

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10—4 uur.

NEDERLANDSCHE VEGETARIERSBOND.

Secretariaat, Brochurenhandel en Vegetarisch Bureau:

HEEMRAADSINGEL 217B :: ROTTERDAM,

waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den Bond en zijn streven gaarne worden verstrekt en alle drukwerken te verkrijgen zijn.

LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS.

Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE”

onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f2.— p. jaar.

Bekroond propagandageschrift, franco per post f0.06. — ORTT,

Brieven over gezondheid, franco per post f0.12. — DR. ANNA

KINGSFORD, Ware voeding, franco per post f0.80. — Vegetarisme

een economische noodzakelijkheid, franco per post f0.94. —

KOOKBOEKEN franco per post f0.17 en f0.95.

Vraagt voedingsmiddelen gesteld onder toezicht van den Nederlandschen Vegetariërsbond. — Dit geeft afdoende waarborgen.

P. A. W. PHILIPPONA,

41 Hoogstraat - Den Haag.

Specialiteit in TAFELSERVIEZEN.

Garantie van Bijbestelling.

S. J. ROTTEVEEL,

Galileïstraat 58. — Telefoon 3197.

Koloniale waren, Comestibles.

I. H. PRANGERS

WEIMARSTRAAT

hoek van BIJLANDTSTRAAT 91

TELEFOON 6887. :: DEN HAAG.

Magazijn van Ornamenten

voor Gas- en Electrisch licht.

AANSLUITING volgens gemeentelijke voorschriften.

Staande en hangende Gascomforen.

Baden en Geijsers.

Moderne Sierkoperwerken.

aesculaap terug, dat, als het cholera was, hij er toch niets aan doen kon, en bovendien was, vlak na een regenbui, de weg te slecht om te komen.

Toen liet de met het lot van zijn ouden bediende begane Europeaan den Europeeschen dokter uit de nabijgelegen groote plaats ontbieden, en deze, in alderijl gekomen bevond, dat de weg naar de desa in het geheel niet te slecht was, en — verklaarde hij er bij — al ware hij nóg zoo slecht geweest, dan zou de dokter toch, al had hij door het water tot aan de knieën moeten waden, den patiënt bereikt hebben.

Ja, ja, die dokters-djawa — zijn ze geen prachtige plaatsvervangers van echte dokters?"

En wat lezen we in het volgend Weekblad voor Indië, waarin de heer R. A. Ezerman onder het opschrift „Een tocht door het pestgebied" zijn persoonlijk indrukken weergeeft?

„De medische dienst heeft hier een reuzenwerk. Onze dokter-djawa — weet gij, een Inlander! — is van 's morgens zeven tot zes uur in den namiddag in het getouw!

Dan ontmoet ik hem 's avonds nog te elf, twaalf of één uur bij dr. De Vogel..."

Ziet hier twee oordeelvellingen die lijnrecht tegen elkaar indruischen. Zou niet een terzake deskundige de lezers van het Koloniale Weekblad willen verplichten om zijn meening in deze quaestie te zeggen?

Een Feestbundel.

Bij de Javasche Boekhandel en Drukkerij te Batavia is verschenen het volgende gedenkschrift:

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië, uitgegeven door de Vereeniging tot bevordering der Geneeskundige Wetenschappen in Ned.-Indië. Feestbundel ter herinnering bij het verschijnen van het 50e deel.

Uit den aard der zaak zal de inhoud van dit uit ruim 400 blz. bestaande boekdeel slechts vakkundigen interesseeren, waarom we enkel aangeven die hoofdstukken, waarin ook de niet-geneeskundige belang kan stellen. De inleiding is geschreven door dr. W. A. Borger en getiteld: Het gouden feest van het geneeskundig tijdschrift voor Ned.-Indië; C. A. Pekelhaar schrijft over den invloed van alcohol op het maagstijmvlies; A. van der Scheer over het eiverteerend vermogen van vruchten; J. de Haan over het lepravraagstuk in Ned.-Indië; W. A. Kuenen over ervaringen omtrent het overbrengen van de cholera over zee naar Deli (besproken in verband met de wetgeving in Ned.-Indië); A. H. Nijland over de ontwikkeling van het bedrijf der Landskoepokindrichting te Weltevreden; J. T. Terburgh over Malaria-bestrijding in het garnizoen te Semarang; eindelijk geeft R. F. J. Wijkerheld Bisdom een berekend overzicht van het totaal overledenen en van de met malariaziekten en beri-beri behandelde, afgekeurde en aan die ziekten overleden militairen van het Ned.-Indische leger gedurende de jaren 1885 tot en met 1909. Sommige bijdragen zijn geïllustreerd.

Indisch Militair Tijdschrift.

Inhoud van No. 4 April 1911: Slivnitsa, door D. Merens (vervolg). — De oefening der compagnieën van de veldbataljons, door Jhr. J. C. C. Sandberg. — Honden, door H. A. Kooy. — Het schietvoorschrift, door C. A. van Meeuwen. — Trotyl of picrinezuur, door J. de Boer en H. Th. van Goor. — Een hooikistwagen voor de Infanterie. — Van vreemde legers. — Overzicht van eenige tijdschriften.

Extra-Bijlage: Kort verhaal van de handelingen eener marechaussee colonne in de omgeving van Tangsé, van medio December 1909 tot Juli 1910, tot het onschadelijk maken van eenige invloedrijke bendehoofden. (Ontleend aan de journalen, ingediend door den commandant der colonne, den luit. der marechaussee J. H. Schmidt.

De met succes uitgevoerde opdracht, bestond in het opsporen en tot onderwerping brengen, dan wel onschadelijk maken van de vijandige elementen in het landschap Tangsa, met name:

1. de Tiro Teungkoes, Tgk. Tjhi Majét en Tgk. di Boekét (zoon van wijlen Tgk. Tjhi Tiro) en hun aanhang.
2. P. Dagang Blang Djurat alias Tgk. di Tangsé, het vijandige hoofd van het tot de Kawaj XII behorende gedeelte van het landschap Tangsé met zijn aanhang, w.o. Pang Tjoet Ben en Keutjhi Bèn Man;
3. Pentoea Gam Masén, een invloedrijk hoofd eener kleine beweeglijke bende, afkomstig van Masén (W.-kust) en bekend bij de Atjehers als leeraar in de onkwetsbaarheid en heerschers over de tigers.

De Indische Mercur. No. 20.

Inhoud: Vluchtige oliën, door Prof. P. van der Wielen. — Geneesmiddelen, door Prof. P. van der Wielen. — Eenige gegevens voor de katoenkultuur

in Ned. Oost-Indië, door D. J. G. van Setten, besproken door dr. J. Dekker. — Vezelcongres te Soerabaja. Litteratuurberichten, uitgaande van het Ned.-comité, bewerkt onder toezicht van dr. J. Dekker (Rameh). — Het „Powell wood preserving process", door A. J. van Deventer. — (Vergadering van de rubberplanters-vereeniging te Bandoeng op den 10en April 1911. — De begroting van Suriname voor 1912. — Aanvullingsbegroting van N.-Indië voor 1911. — Spoorweg van Bandjar naar Parigi. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen, benevens de overige wekelijkse rubrieken.

Iets over de Pasoemahers.

In een artikeltje over De missie onder de Inlandsche bevolking te Tandjong-Sakti Katholieke Missiën, Mei 1911) worden eenige bijzonderheden medegedeeld over de bewoners dier streek, waaraan we een en ander ontleenen.

De Pasoemahers schijnen tot het Maleische ras te behooren. Hun taal is een dialect van Maleisch, doorspekt met vele Javaansche woorden. Dit laatste is waarschijnlijk een overblijfsel van hunne betrekkingen met Javanen, tijdens de overheersching van Javaansche vorsten. Hun letterschrift is het Redjangsche, met de een of andere wijziging; bijna iedereen kan dit schrijven.

De Pasoemahers zijn grooter en krachtiger gebouwd dan de Javanen. Vooral de vrouwen blijken bestand te zijn tegen zware vermoeienis, en door arbeid op het veld en door het torsen van zware lasten; hierin legt de man het tegen zijn wederhelft af. Is hij over het algemeen lui en vadsig, zij is bedrijvig en de kostwinster voor het gezin. Terwijl zij zich afslooft, ploetert en werkt, met haar kind op den rug gebonden, slentert de man, met den vechthaan onder den arm, overal rond, zich om niets bekommerende.

De vrouwen dragen meestal een lang wijd buis, dat aan den hals is toegemaakt en dat afhangt tot even boven de knieën; ook wel alleen een sarong, die onder de armen is vastgeknoopt en tot de voeten reikt. Zilveren armbanden, die nagenoeg de geheele lengte van den onderarm omknellen, is de tooi voor de meisjes. Bij feestelijke gelegenheden echter komt er heel wat anders kijken. Dan sieren de gadis (jonge dames) zich op met een sarong, met goudraad doorweven, die door een sierlijken band om de lendenen wordt opgehouden; een zijden badjoe bedekt het bovenlijf en een slendang wordt over de schouders geworpen. Om den hals hangen zilveren hoepeltjes, soms zes tegelijk. Daaraan zijn muntstukjes geregen, groote en kleine; te beginnen met dubbeltjes om met rijksdaalders te eindigen. 't Is een vrucht van eenige ponden waarde die de vrouwelijke ijdelheid deze schepseltjes laat torsen. Verder wordt het haar opgehouden door een band van zilver en een soort diadeem bekroont het kapsel. In dit pronkgewaad gesfoken, is het haar lust en leven en dans uit te voeren, menari genoemd, wat bestaat in het aannemen van zekere standen, het verrichten van langzame lichaamsbewegingen en verdraaiingen van lendenen, armen en handen; terwijl zij de voeten schier niet bewegen. Juist het tegenovergestelde van bij ons te lande. Ook het paarsgewijze omarmen van mannen vrouwen is niet in zwang; zulks wordt voor hoogst onwelvoegelijk gehouden.

Coprabereiding en -handel in het gewest Atjeh en Onderhoorigheden, door J. M. Heijl, Landbouw-adviseur.

Onder bovenstaanden titel werd door het Departement van Landbouw in Ned.-Indië, eene brochure in het licht gegeven, welke ons een beeld tracht te geven van den vooruitgang van de coprabereiding en van den handel in copra in dit gewest en die bovendien talrijke praktische wenken en opmerkingen bevat in het belang der beide bovengenoemde factoren van volkswelvaart.

Ofschoon geen cultuur-handboek in den zin van het woord zal toch ook de planter hierin veel vinden, waarmede hij zijn voordeel kan doen.

Misschien ook dat het Europeesch of Chineesch kapitaal in het boekje een aansporing zal vinden tot het oprichten van een flinke drooginrichting tevens opkoopeentrale, zoodat de afvoer van copra niet langer over Penang plaats hebbe, maar over een Atjehsche haven worde geleid. Zoodat ook uit de brochure blijkt zou een zoodanige inrichting alleen succes kunnen hebben, wanneer de drogerij-centrale tevens de taak overneemt van de Chineesche voorschot-verleeners te Penang, die zich daarmede ook de levering van copra hebben verzekerd.

Wanneer de millioenen in de laatste jaren in dit gewest aangeplante boomen vruchtdragend zullen zijn, moet een dergelijke onderneming, goed beheerd, levensvatbaar blijken en zal wellicht ook de verwerking van de afvalproducten, van den cocosvezel bijv. een loonend bedrijf moeten zijn.

EVERSEN & Co.
Tasmanstraat 142-148.
Telefoon 1854. DEN HAAG.
STALHOUDERIJ.
Levering van maand-Équipages.

PERZISCH IMPORTHUIS
LA HAYE.
NOORDEINDE 11. — Téléphone 6008.
Maison la plus ancienne et la plus importante de cette ville, dont les tapis d'Orient, importés directement et garantis authentiques, forment l'Unique Spécialité à l'exclusion de toute imitation.
Réparation des Tapis.
MARTON KULCSAR.

A. A. BOLT
CONFISEUR & PATISSIER
& HOFLEVERANCIER &
BANKAstraat 4c, 4d, 4e, 4f
's-GRAVENHAGE
ECHTE INDISCHE
SPEKKOEK
OOK VERKRIJGBAAR IN „BOEATAN"
HEULSTRAAT 19

VLEU PIA KUNSTSPEL- ORG VERHUUR. PIANO's van f5.— VLEUGELS „ -8.— REPARATIE. RU Afd. Gebruikte SPECIALE INRICHTING voor de	GOOSEN & SWAGERMAN DEN HAAG - BOEKHORSTRAAT 149.	GELS. NO'S. PIANO'S. ELS. p.m. of f50.— p.j. af. „ „ -80.— „ „ STEMMEN. IL. Instrumenten. voor het GEREEDMAKEN TROPEN.
---	--	--

N.V. Electriche Drukkerij
„Luctor et Emergo"
Telefoon Intercomm. 4424
's-GRAVENHAGE
Amalia van Solmsstraat 2-4

Schrijver heeft ook nog in het bijzonder de aandacht gevestigd op de noodzakelijkheid om beter plantmateriaal te gebruiken en meer zorg te besteden aan het drogen der copra en de keuze van de te verwerken, goed rijpe, klappers.

Wat het eerste betreft heeft de Landbouwvereniging door het tegen matigen prijs beschikbaar stellen van uitgezochte rijpe klappers, een uitstekend werk verricht.

Wat de zorg bij de bereiding der copra aangaat, is moeilijk te verwachten, dat hierin verbetering zal komen vóór de opkopers als regel betere prijzen voor een beter product besteden.

De zorgeloze Atjeher zal slechts voor zijn beurs rakende argumenten zwichten en meer zorg besteden als hij ontwaart, dat voor zeer goed gedroogde copra bereid van rijpe klappers — copra dus met een hoog olierendement — betere prijzen worden besteed.

Ongetwijfeld zal dit mettertijd algemeen plaats hebben en dan zal de schrijver der brochure de eer hebben hiër op in tijds te hebben gewezen.

Moge het nuttige boekje, dat zoolang de voorraad strekt, gratis bij den schrijver te verkrijgen is, in veler handen komen en een evenredig nut stichten.

Zou een extract, verrijkt met eenige wenken voor den Atjehschen planter, geschreven in het Atjehsch, en bij de aanstaande Passer-Malam feesten op ruime schaal onder de Atjehsche hoofden en handelaren verspreid, aan schrijvers doel niet bevorderlijk kunnen zijn?

(Nbl. v/h Gouv. Atjeh en Onderh.)

Weekblad voor Indië.

Met betrekking op Indië bevat Nr. 52 de volgende bijdragen: De pest, door W. Kerremans. — De Progo-brug bij Brodjonalan (met afb.) — De vliegdemonstraties van Küller te Semarang (met afb.) — Dr. J. G. Scheurer (met portret). — H. M. Amen (met portret). — Indische penkrassen, door Ofoei (vervolg). — Vierde brief van Kappelman. — Verder nog een opstel over Rassenvermenging, door Later.

Ten besluite nog eenige bijdragen over de Indië, sedert het vorig overzicht ontvangen.

Het internationale telegraaf-kabelnet meer in het bijzonder beschouwd in verband met het Nederlandsch Oost-Indisch verkeer, door A. E. R. Collette. — De haven van Tandjong Priok. (Tijdschrift voor Economische Geographie, 15 Mei 1911).

Het duel en de anti-duel-beweging, door H. Kerremans (Orgaan der Indische Krijgskundige Vereniging, No. 34).

Christelijke opleiding van Indische ambtenaren, door Ds. R. J. W. Rudolph (Wageningen, J. Zomer).

Die Expedition der Kgl. Niederländischen Geographischen Gesellschaft nach Central-Celebes 1909 und 1910, von E. C. Abandanon (Petermanns Mitteilungen, Mai 1911). Mit Karten und Abbildungen.

Histoire de l'expansion coloniale des peuples européens, par Ch. de Lannooy et H. van der Linden. Néerlande et Danemark (XVII et XVIIIe siècles). (Bruxelles, H. Lamertin).

Leeszaal HEULSTRAAT 17.

DEN HAAG.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9 uur tot 6 uur 's namiddags.

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bataviaasch Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soerabajasch Handelsblad, Nieuwe Soer. Crt., Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, Jong-Indië, De Boodschapper, Revue économique, Indische gids, Weekblad voor den handeldrijvenden en industriëlen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Sociaal Weekblad, Ned. Zendingsbode, Maandbericht van het Ned. Zendeling-genootschap, Indisch genootschap, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien.

Vereeniging „Moederland en Koloniën” Jaarverslag en Voordracht van den heer W. J. M. Michielsen.

Le contract de travail dans les colonies asiatiques, par E. Moresco.

Picturesque Java, uitgegeven door het Toeristenbureau te Weltevreden (Batavia).

Vier nos. „Boeken waar je wat aan hebt”, onder redactie van de heeren S. K. Bakker, Dr. E. C. Hooykaas en Dr. H. Schim en van der Loeff.

Overdruk uit „De Tijdspiegel” „De Heldendaad van Lebak”, door Jhr. W. H. W. de Kock.

En tal van andere brochures, jaarverslagen, enz.

Vervolg opgave van bladen en tijdschriften welke nieuw ter lezing zijn gelegd in de Leeszaal, Laan v. Meerdervoort 195, Den Haag, die dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 10 uur vóór- tot 6 uur namiddags.

Het Bat. Nieuwsblad t/m 26 April 1911;

De Sumatrapost, idem;

De Locomotief t/m 25 idem;

Het Soer. Handelsblad, idem;

De Sumatrabode t/m 28 idem;

Tjahaja Sumatra t/m 27 idem;

Het Ned.-Ind. Effectenblad nos. 26 t/m 31;

De Financier;

De Ind. Mercuur nos. 18 t/m 21;

Handelsberichten v/h Min. v. Landbouw;

Kortverslag verg. Tweede Kamer S.-G.;

Handelsrevue no. 6;

Bandera Wolanda no. 77;

De Banier nos. 13 t/m 16;

Onze Vloot no. 21;

De Indische Gids, Afl. Mei;

Oeconomische beschouwingen over Djeloetong op de Zuidkust van Java;

Maandblad der Vereen. v. Vrouwenkiesrecht afl. Mei;

Poetri Hindia no. 5 en 6;

Witte Kruisblad no. 7;

Reizen en Trekken no. 12;

Verslag der Roemer Visscher Vereen. over 1910.

AFFIRMATIE

(LIJNEN EENER LEVENSBESCHOUWING)

DOOR G. KAPTEIJN-MUIJSKEN.

PRIJS f 2.90.

IN ELKEN BOEKHANDEL VERKRIJGBAAR.

„Een boek van karakter en van idealisme; een grondtrek er van is de oprechtheid. Het is een bezielend en geestrijk pleidooi voor de erkenning onzer geestelijke waarden, voor den geestelijken levensinhoud, waarvan het heil verwacht.”

Dr. J. D. BIERENS DE HAAN, in het „Tijdschrift voor Wijsbegeerte” van Juni 1908.

„Een boek dat licht brengt... dat een wonder voor ons verrichtte, een aangrijpend boek. Van uit het hooge standpunt, dat de schrijfster van „AFFIRMATIE” ons aanwijst, zien we alle draden, die de menschen spinnen, om daarlangs het hoogste te bereiken, ten slotte uitloopen in één richting.”

MARGARETHA MEIJBOOM, in „De Vrouw” van 25 Juli 1908.

„Het woord lag mij op de lippen: „Affirmatie, Affirmatie, ja, erkenning, bevestiging des levens. Goddank, het woord heeft geklonken: „Affirmatie”. Ik hoor het als een felle triomphante tegenspraak! Ik hoor het als een trompetstoot, vèr klinkend in de serene kalmte van een helderen dag.”

JOS. VAN VEEN, in „Recht door Zee” van September 1908.

„Een enkele maal gebeurt het, dat er plotseling een mooi woord, een teekenende uitdrukking wordt gevonden, die een menigte verschijnselen, welke een gemeenschappelijk kenmerk bezitten, samenvat. Zoo heeft Mevr. KAPTEIJN-MUIJSKEN in een merkwaardig boek, waarop ik in verband met eenige andere werken terugkom, het woord „AFFIRMATIE” gebruikt, daarmee een naam gevende aan het zichtbaar streven, om overal weer regels op te stellen voor ons leven en vaste vormen te vinden voor onze waardebevestigingen... Er wordt gestreefd naar bevestiging en binding.”

R. CASIMIR, „De Ploeg”, Oktober 1909

Uitgave van SCHELTEMA & HOLKEMA's Boekhandel te Amsterdam.

Een nieuw boek van de bekende schrijfster

NANNIE VAN WEHL

Deze maand verschijnt:

De kleinkinderen van Mevrouw Beukema

Een boek voor jonge dames van 16—18 jaar.

:- Met teekeningen van C. J. ROVERS :-

Prijs f 2.50. In prachtband f 2.90

Indisch Restaurant

□ Vereeniging OOST EN WEST. □

LAAN VAN MEERDERVOORT 186

□ TELEPHOON No. 2655. □

INDISCHE KOKKIE

□ PLAT DU JOUR f1.— □

DINERS van f1.50

UITZENDING van DINERS

- en allerlei SCHOTELS. -

P. B. VAN MOORSEL & Co.

KERKPLEIN 11-12 TORENSTRAAT 5-6

NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR DEN HAAG

TELEFOON N°. 2898

GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK INSTALLEREN VAN WONINGEN

WISBRUN & LIFFMANN.

VEENSTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.
Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

Het Weekblad voor den Handeldrijvenden en Industrieelen Middenstand,

:- verschijnt in 4 verschillende éditie. :-

Welk vakblad heeft de meeste annonces en wordt derhalve het best gelezen?

Vraag proefnr. (maar vergeet niet uw bedrijf, opdat de voor U bestemde editie worde gezonden) en oordeel zelf.

Amstel 18, Amsterdam.

N. LOEB,

NOORDEINDE 109—III. — Tel. 3149.

KLEEDING en MEUBILEERING

— op speciale conditiën. —

Verschenen de DERDE DRUK van:

De Africhting van den Politiehond, den Ambulance- en Oorlogshond.

EENE BEKNOPTTE HANDLEIDING

DOOR

M. KESSLER.

Bekroond met den Eersten Prijs op de XXVe Internationale Honden-Tentoonstelling van „CYNOPHILIA”, - gehouden van 22—24 April 1910 te AMSTERDAM. -

1e Druk December 1908
Prijs geb. f1.25 2e Druk Februari 1909 Prijs geb. f1.25
3e Druk April 1910

UITGAVE DER N. V. ELECTRICHE DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO” DEN HAAG :: TEL. INTERC. 4424.

MEDEDEELINGEN.

Van het Informatie-Bureau:

(Heulstraat 17).

Voor den dienst in Nederlandsch-Indië worden gevraagd drie personen, waarvan de een bij uitstek praktisch ervaren moet zijn in boekhouden, zoodat hem, zoo noodig, de inrichting van de boekhouding van een groot bedrijf kan worden toevertrouwd, terwijl voor de beide andere betrekkingen jonge gediplomeerde boekhouders in aanmerking komen.

De eerstgenoemde zal genieten eene bezoldiging van f 500 (vijfhonderd gulden) 's maands, met één tweemaalverhoogde en twee driemaalverhoogde verhoogingen van f 100 (éénhonderd gulden) 's maands elk, alzoo een maximum van f 800 (achthonderd gulden) 's maands, terwijl de laatstgenoemde eene bezoldiging zullen hebben van f 250 (tweehonderd vijftig gulden) 's maande met één tweemaalverhoogde en twee driemaalverhoogde verhoogingen van f 100 (éénhonderd gulden) 's maands elk, alzoo een maximum van f 500 (vijfhonderd gulden) 's maands.

Zij, die voor één der betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, behoeven zich vóór 10 Juni 1911, bij gezegeld adres, te wenden tot het Departement van Koloniën, onder overlegging van:

- bewijzen van bekwaamheid;
- een bewijs van goed maatschappelijk gedrag, afgegeven na dagteekening dezer bekendmaking door den burgemeester hunner woonplaats;
- hunne geboorte-akte;
- een door den Commissaris der Koningin in de betrokken provincie afgegeven certificaat, ten blijken, dat voldaan is aan de verplichtingen, welke voor hen uit de wet op de nationale militie zijn voortgevloeid.

In het adres moet worden vermeld of de candidaat gehuwd is en c. q. het aantal zijner kinderen.

Aan de uitzending is verbonden:

- overtocht voor Gouvernementsrekening voor den eerstgenoemde als passagier der eerste klasse, en voor de laatstgenoemden als passagier der 2de klasse, c. q. ook voor het wettig gezin;
- eene gratificatie voor uitrusting, ten bedrage van f 1500 voor den eerstbedoelden en van f 1000 voor de laatstbedoelden.

Zij, die ter beschikking van den Gouverneur-Generaal worden gesteld, verbinden zich tot teruggave van alle gelden welke aan hen en te hunnen behoeve zullen zijn voldaan ter zake van overtocht en van gratificatie voor uitrusting, indien zij binnen den tijd van vijf jaren na aankomst in Ned.-Indië, anders dan tengevolge van wélbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan, uit 's lands dienst worden ontslagen, of indien zij niet binnen den hun aangewezen tijd naar Ned.-Indië vertrekken dan wel de reis derwaarts moedwillig afbreken.

Het activiteitstraktement zal ingaan met den dag van aankomst te Batavia.

Het traktement is onderworpen aan eene korting van 2 pCt. ten behoeve van de burgerlijke pensioenen en van 5 pCt. voor de gewone bijdrage aan het weduwen- en wezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Ned.-Indië. Bovendien is bij eerste indiensttreding te voldoen, ten behoeve van laatstgenoemd fonds, door gehuwden twee maanden en door ongehuwden één maand traktement. Bij bevordering door gehuwden tweemaal het bedrag der verhooging over één maand, door ongehuwden éénmaal. Bij huwelijk één maand traktement.

Deze contributiën zijn te voldoen in twaalf maan-

delijksche termijnen. Eene contributie in eens is in geval van huwelijk nog verschuldigd wegens verschil in leeftijd der echtgenooten, wanneer dat verschil meer dan negen jaren bedraagt.

Ned. Staatscourant van 19 Mei 1911 No. 117.

De Minister van Koloniën brengt ter kennis van belanghebbenden, dat in 1911 voor twee studenten in de pharmacie aan de Nederlandsche Universiteiten de gelegenheid bestaat om, onder genot van een subsidie van f 4000 te worden opgeleid tot militair apotheker bij het leger in Ned.-Indië, overeenkomstig het Reglement, vastgesteld bij Kon. Besluit van 27 April 1909 No. 29, laatstelijk gewijzigd bij Kon. Besluit van 27 Februari 1911 no. 53, waarvan kosteloos exemplaren bij het Departement van Koloniën zijn te verkrijgen.

Gegadigden zullen zich, onder overlegging van de gevorderde bescheiden, vóór 1 Augustus e.k. bij gezegeld request hebben te wenden tot het Departement van Koloniën.

Ned. Staatscourant van 16 Mei 1911, No. 114.

Officiële Berichten.

Uit de Javasche Courant van 21 April 1911. No. 32.

Benoemingen, enz. Civiel Departement.

Ontslagen: op verzoek eervol de rechterlijk hoofdambtenaar op non-activiteit Mr. H. Radier; de controleur C. Lasseur; de onderwijzer H. J. Duijvelaar; de opzichter W. A. Th. Ziesel.

Benoemd: tot ass.-resident van Pontianak J. W. Meerburg; van Sintang F. M. Dekker; tot onderwijzer 1e kl. H. J. Strobant; tot voorzitter van de landraden te Semarang en Demak Mr. N. Dirkzwager; tot ingenieur A. Honig.

Gesteld: ter beschikking van den Directeur van O. E. en N., F. F. Borel.

Ontslagen: op verzoek eervol de wedana van Somoroto, Mas Djodjipoero.

Benoemd: tot wedana van Somoroto, Raden Sosrodiredjo; tot tijdelijk civiel gezaghebber op de Buitenbezittingen L. W. J. Olivier.

Geplaatst: te Soerabaja de commissaris van politie F. M. F. ter Poortere; in de res. Menado de controleur T. Walter.

Benoemd: tot hulponderwijzeres te Madioen Mej. I. de Jongh; te Makassar Mevr. F. M. Wetjen—Zaalberg.

Tijdelijk geplaatst: te Soemenep de onderwijzeres Mej. H. Ch. E. Bodemeijer.

Ontheven: op verzoek eervol van haar werkzaamstelling als onderwijzeres Mej. A. Rijks te Soerabaja.

Militair Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den kapitein-kwartiermeester A. Hijstek en aan den 1en luit. der artillerie H. W. Verment.

Hersteld: in activiteit de kapiteins der artillerie C. J. Berton de Nijs en W. H. C. Holle; de eerste geplaatst te Batavia, de tweede te Soerabaja.

Uit de Javasche Courant van 25 April 1911. No. 33.

Civiel Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den ass.-resident L. van Weelderen; den onderwijzer H. van Hunnik; den stationscommissie Th. A. D. Ch. de Jager; elf maanden aan het lid van den Raad van Justitie te Soerabaja Mr. J. M. Ch. E. de Rütte.

Ontslagen: op verzoek eervol de opzichter V. A. de Witte; de stationscommissie op wachtgeld W. A. Duvelaar van Campen.

Benoemd: tot advocaat-generaal bij het Hooggerichtshof Mr. G. André de la Porte, tot controleur J. R. F. Verschoor van Nisse; tot hoofdopziener bij het boschwezen R. W. ten Cate; tot ass.-resident van Koedoes F. B. Vodegel; tot controleur de adsp.-contr. P. H. Willemse; H. H. E. A. Lange; W. F. van Neden en J. H. B. Kuneman; tot magazijnmeester bij de zoutfabrieken op Madoera J. A. C. Turpijn; tot opzichter bij de S.S. op Java H. G. Dahmen.

Tijdelijk belast: met de waarneming der betrekking van hoofdcommissie bij het Dep. B. B. de controleur S. K. Wieling.

Gesteld: ter beschikking van den Directeur van Landb. H. D. Senstius; van dien van Financiën J. C. E. Mulock Houwer; van den Alg. Secretaris A. H. Jacobs en J. L. Mansvelt Beck; van den inspecteur van den pandhuisdienst F. I. H. M. Bolsius en H. J. van Gulpen; van den Dir. van Landb. L. J. van der Waals.

Benoemd tot onderwijzer te Makassar, A. H. Warnaar.

Tijdelijk belast: met de waarneming der betrekking van inspecteur van het Ind. ondetwijs in de 6e afdeling W. Meijer; van adjunct-inspecteur in de 4e afd. W. N. Briel.

Benoemd: tot wedana van Ngadiloewih, Raden Martosoebroto.

Geplaatst: in de res. Semarang de controleurs P. H. Willemse en W. F. van Neden; in de res. Madoera de id. H. H. E. A. Lange; in de res. Soerabaja de id. E. L. K. Schmülling; in de res. Djambi de adsp.-contr. J. Blok; in de res. Ternate de contr. J. Ph. J. Bouman.

Benoemd: tot onderwijzer te Tjibadak A. Korff; te Tjijelengka de id. J. J. de Wit; te Palembang de id. C. Schreuder.

Geplaatst: te Cheribon de adsp.-ingenieur H. Heijl.

Ontslagen: op verzoek eervol de 1e klerk F. H. Cramer.

Benoemd: tot 1en klerk te Lamongan A. E. Corbet; te Soerabaja R. F. Kouthoofd.

Militair Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den 1en luit. der inf. A. W. Bartelds en D. H. Hardenberg; elf maanden aan den 1en luit.-kwartiermeester G. J. Bloem.

Bevorderd: tot off. van gezondh. 1e kl. J. D. Blankenberg; tot kapitein der inf. G. Ström en J. B. H. Frackers.

Benoemd: tot archivaris bij het Dep. van Oorlog A. A. Casparius; tot onderluit. der inf. de serg.-majoor F. C. Alberts.

Overgeplaatst: naar Meester-Cornelis de 1e luit. D. van den Berg.

Geplaatst: bij het 11e bat. de kapitein W. R. Winter; bij het 20e de 2e luit. C. F. Ouweling; bij het R. H. 15e bat. de onderluit. G. van Zadelhoff.

Overgeplaatst: naar Batavia de 1e luit. L. Meijer; bij het 7e bat. kapitein F. E. Heijligers; bij het 6e id. de 1e luit. J. J. B. Giebing; naar Timor de 1e luit. P. V. M. F. Amiot; bij het L. H. 2e depôt-bat. de 2e luit. L. H. F. van Driel; naar Batavia de 1e luit. P. C. A. Kools; bij het 4e bat. de 1e luit. G. J. Bode; bij het garnizoens-bat. van Amboina en Ternate de kapiteins J. H. I. le Cocq d'Armandville en H. Heib.

Ingetrokken: de overplaatsing van den kapitein D. H. J. van Bremen.

Ontslagen: op verzoek eervol de loods te Soerabaja C. R. L. Gallert.

Benoemd: tot gezaghebber bij de gouv.-marine D. C. ten Have; tot 1en stuurman J. Karel.

Bezoekt „Boeatan” Heulstraat 19 Den Haag

R. PEUKERT

FIRMA F. HINTZE

KUNST- EN IVOORDRAAIER

SPUISTRAAT 60 DEN HAAG

SPECIALITEIT IN ZELF VERVAARDIGDE NATUUR BARNSTEENEN SIGAREN- EN SIGARETTENPIJPEN

RUIME KEUZE MEERSCHUIMEN EN HOUTEN PIJPEN

WANDELSTOKKEN.

REPAREREEN VAN PIJPEN, WANDELSTOKKEN, WAAIERS.

AUG. SAVELKOUL,

v/h. J. VAXELAIRE & CIE.,

BATAVIA, AMSTERDAM, SEMARANG,

SOERABAYA.

SPECIAAL ADRES VOOR

Indische Uitrustingen

EN

HEERENKLEEDING naar maat.

Voor inlichtingen of aanvragen wende men zich alleen tot mijn firma te Amsterdam, daar ik in Nederland geen filialen of vertegenw. heb.

Weekblad voor Indië,

onder Hoofdredactie van M. VAN GEUNS,

te SOERABAJA.

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneeren bij den agent voor Nederland: Uitgevers Maatschappij „Het Gemeenschappelijk belang” NIEUWE MOLSTRAAT 20, DEN HAAG.

VACANT

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Ind. talen.

W. B. REGENHARDT, Weimarstraat 309, 's-Gravenhage, } Maleisch }
Javaansch } gediplomeerd.
Soendasch }
Atjehsch. }

A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage, } Javaansch. }

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Hage.

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven

voor het hulp- of ondersteuningsfonds der Vereeniging „Oost en West”: f.....

NAAM:

WOONPLAATS:

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wenscht Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST” en zijne contributie te bepalen op

Handteekening:

Woonplaats:

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereeniging 1909 en naamlijst der leden op 1 Januari 1911.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn, door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent frankeerkosten.

c. Onze Oost II:

lets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn verkrijgbaar gesteld:

a. Onze West:

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao,

Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

Vereeniging OOST en WEST**Afdeling 's-GRAVENHAGE.**

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, Reinkenstraat No. 56.

Geg. Wachtm. O.-I. L., 34 jaar oud, voor geld-incasseer-werk, magazijns-knecht, portier, enz.

Twee Dames voor het maken van uitzetten.

Twee jonge dames voor vioollessen, ook aan eerstbeginnenden.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche taal en conversatielessen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdaacte middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Eene Dame voor schrijf-, copiëer- of vertaalwerk uit het Fransch. Duitsch of Maleisch.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.

Eene jonge dame voor Gouvernante naar Indië; heeft L. en H. acte en acte Fransch.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid. Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleenen.

Zes dames en één heer voor pianolessen.

Eene Dame, weduwe (Duitsche), voor waarnemen van een huishouden, ook genegen bij weduwnaar met kinderen.

Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Twee Dames voor het geven van lessen aan spraakgebrekkigen.

Drie geg. O.-I. militairen voor oppasser of magazijnknecht.

Vier jonge meisjes die als kinderjuffrouw naar Java willen.

Eene dame voor hygiënische ademgymnastiek.

Eene Dame voor zanglessen.

Twee bekwaam linnennaasters, waarvan een uit naaien gaat van 9—5 uur.

Eene jonge dame (diploma muziek, piano en zang), wenscht met eene familie naar Indië voor les geven aan kinderen en behulpzaam in het huishouden.

Onmiddellijk beschikbaar eene Zeebaboe. Na 24 Mei idem eene Baboe en een Christen negermeisje voor de reis naar Indië.